

24.01.08

**Проект**  
вноситься народним депутатом України  
Мірошниченком Ю.Р. (142)

## **ЗАКОН УКРАЇНИ**

### **Про адвокатську діяльність**

Цей Закон регулює відносини, пов'язані із здійсненням в Україні адвокатської діяльності, з метою створення належних умов для якісного надання адвокатами правової допомоги та захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

### **Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

#### **Стаття 1. Визначення основних термінів**

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

адвокат – фізична особа, яка займається адвокатською діяльністю;

адвокатська діяльність – це незалежна професійна діяльність адвоката щодо надання правової допомоги в порядку та у випадках, визначених цим Законом;

адвокатський запит – викладена в письмовій формі вимога адвоката до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, керівників підприємств, установ чи організацій, незалежно від форм власності та підпорядкування, об'єднань громадян, надати відомості, довідки, характеристики чи інші документи (їх посвідчені копії), або надати офіційне роз'яснення чи офіційну відповідь з питань, віднесених до їх компетенції;

адвокатський кабінет, бюро чи адвокатське об'єднання – організаційна форма здійснення адвокатської діяльності;

адвокатура України – спеціально уповноважений відповідно до Конституції України недержавний професійний незалежний самоврядний правозахисний інститут, до складу якого входять всі адвокати України і діє з метою захисту прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина;

адвокатське самоврядування – гарантоване державою право адвокатів самостійно вирішувати питання, пов'язані з організацією та діяльністю адвокатури;

гонорар – винагорода за надану адвокатом правову допомогу;

довіритель – фізична чи юридична особа, якій адвокат надає правову допомогу в порядку та у випадках, передбачених цим Законом та іншими законами України;

ордер – письмовий документ, що посвідчує повноваження адвоката, виписується на підставі договору про надання правової допомоги адвокатом чи адвокатським об'єднанням;

правова допомога – послуга правового характеру щодо забезпечення права особи на захист від обвинувачення, представництва фізичних і юридичних осіб та здійснення інших правозахисних заходів в порядку та у випадках, визначених цим Законом та іншими законами України.

## **Стаття 2. Правове регулювання, принципи та засади здійснення адвокатської діяльності**

1. Адвокатська діяльність здійснюється відповідно до визначених Конституцією України завдань адвокатури і регулюється цим та іншими законами України, статутом адвокатського самоврядування.

2. Адвокатська діяльність здійснюється на принципах верховенства права, незалежності, демократизму, гуманізму та конфіденційності.

3. Адвокатську діяльність адвокат здійснює на всій території України, а за кордоном – згідно з міжнародними договорами України.

4. Представництво та захист в судах України прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб здійснюється лише адвокатами.

5. З метою дотримання гарантій адвокатської діяльності, забезпечення високого фахового рівня адвокатів та відповідальності за якість наданої адвокатом правової допомоги в Україні діє адвокатське самоврядування.

## **Стаття 3. Гарантії здійснення адвокатської діяльності**

1. Забороняється будь-яке втручання в адвокатську діяльність чи перешкоджання її здійсненню, зокрема:

1) вимога від адвоката, його помічника, стажиста, посадових осіб і технічних працівників адвокатських об'єднань надати відомості, що становлять адвокатську таємницю. З цих питань вони не можуть бути допитані як свідки;

2) вимога від фізичних осіб свідчень, пов'язаних з наданням адвокатом правової допомоги, здійсненням ним захисту чи представництва, якщо відповідні відомості відносяться до адвокатської таємниці;

3) вимога від адвоката пред'явлення договору про надання правової допомоги;

4) внесення подання органом дізнання, слідчим, прокурором, а також винесення судом окремої ухвали (постанови судді) щодо правової позиції адвоката у справі;

5) приховування, перекручення, надання неправдивої інформації, несвоєчасне надання або відмова у наданні інформації, документів або інших відомостей на запит адвоката;

6) притягнення адвоката до кримінальної відповідальності або погроза кримінальним переслідуванням у зв'язку з наданням правової допомоги, здійсненням захисту чи представництва згідно з законом (у тому числі й

після втрати ним статусу адвоката, якщо ці дії пов'язані з його попередньою адвокатською діяльністю).

2. Кримінальна справа проти адвоката може бути порушена тільки Генеральним прокурором України, його заступниками, прокурорами Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя.

3. Проведення обшуку і огляду адвоката, його речей і приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність або проживає, стеження за адвокатом, контролювання застосовуваних адвокатом для надання правової допомоги інформаційних систем і засобів зв'язку, знімання з них інформації, прослуховування його розмов, огляд, розголошення чи вилучення без згоди адвоката документів, пов'язаних із здійсненням ним адвокатської діяльності, проведення будь-яких оперативно-розшукових заходів, що можуть призвести до розголошення адвокатської таємниці, допускається лише на підставі рішення суду за поданням осіб, зазначених в частині 2 цієї статті.

4. Адвокат не несе відповідальності за висловлювання під час судового процесу, за винятком відповідальності за образу чи наклеп.

5. Не можуть бути підставою для притягнення адвоката до відповідальності його заяви у засобах масової інформації, якщо вони не порушують вимог цього Закону, а також будь-які висловлювання його довірителя.

6. Відповідальність за забезпечення гарантій здійснення адвокатської діяльності покладається на державу.

#### **Стаття 4. Адвокатська таємниця**

1. Адвокат зобов'язаний зберігати адвокатську таємницю.

2. Предметом адвокатської таємниці є:

1) факт звернення особи до адвоката (адвокатського об'єднання);  
2) інформація про довірителя або третіх осіб, що стала відома адвокату у зв'язку із здійсненням ним адвокатської діяльності (в тому числі повідомлення особою про вчинений нею злочин або інше правопорушення);

3) суть доручення чи питання, з яким особа звернулася до адвоката (адвокатського об'єднання), а також зміст документів, переданих адвокату;

4) суть порад, консультацій, роз'яснень адвоката (адвокатського об'єднання), зміст складених ним документів;

5) інформація, яка зберігається на електронних носіях та будь-які документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності;

6) зміст договору між довірителем та адвокатом щодо надання правової допомоги;

7) інша інформація, пов'язана із здійсненням адвокатської діяльності.

3. Органи державної влади та місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи не мають права вчиняти дії, які можуть призвести до розголошення адвокатської таємниці.

4. Адвокатська таємниця не обмежена у часі.

5. Дані органів дізнання та досудового слідства, які стали відомі адвокату під час здійснення ним адвокатської діяльності, можуть бути розголошені тільки з дозволу слідчого, прокурора або особи, яка провадить дізнання.

6. Отримані під час проведення стосовно адвоката оперативно-розшукових заходів або слідчих дій (у тому числі після зупинення, припинення чи позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю) відомості, предмети та документи можуть бути використані в якості доказів обвинувачення лише у тих випадках, коли вони не стосуються справи довірителя адвоката. Вказані обмеження не стосуються знарядь злочину, а також предметів, обіг яких заборонений або обмежений чинним законодавством України.

### **Стаття 5. Адвокатська етика**

1. У своїй діяльності адвокат зобов'язаний дотримуватися загальноновизнаних норм моралі; завжди зберігати власну гідність, поважати честь і гідність довірителя, інших адвокатів, службових та посадових осіб органів державної влади і органів місцевого самоврядування, громадян; утримуватись від дій, заяв та вчинків, що компрометують його самого та адвокатуру України.

2. Неприпустимим є використання адвокатом своїх прав всупереч загальноновизнаним нормам моралі, правам і свободам людини і громадянина, законним інтересам суспільства і держави.

### **Стаття 6. Помічник адвоката**

1. Адвокат може мати помічників із числа осіб, які мають повну вищу юридичну освіту (університет, академія, інститут), які працюють за трудовим договором (контрактом), укладеним з адвокатом (адвокатським об'єднанням) з додержанням законодавства про працю.

2. Помічник виконує доручення у справах, які знаходяться у провадженні адвоката, крім тих, що належать до процесуальних повноважень останнього.

3. Помічник адвоката зобов'язаний зберігати адвокатську таємницю.

4. Помічником адвоката не може бути особа, вказана в частині 3 статті 9 цього Закону.

### **Стаття 7. Стажист адвоката**

1. Особа, яка має намір отримати статус адвоката, повинна пройти стажування протягом одного року у адвоката (адвокатському об'єднанні).

2. Стажистом адвоката може бути особа, яка має повну вищу юридичну освіту (університет, академія, інститут).

3. Умови роботи визначаються трудовим договором (контрактом) між стажистом та адвокатом (адвокатським об'єднанням) з додержанням законодавства про працю.

4. Адвокат забезпечує підготовку стажиста до адвокатської діяльності.

5. Звільняються від проходження стажування особи, які мають стаж роботи помічником адвоката більше одного року.

6. Порядок проходження стажування регулюється Положенням.

7. Не може бути стажистом адвоката особа, зазначена в частині третій статті 9 цього Закону.

## **Стаття 8. Реєстр адвокатів України**

1. Реєстр адвокатів України є єдиною офіційною базою даних з відкритим доступом про адвокатів України, яка створюється з метою забезпечення права кожного на вільний вибір захисника, одержання кваліфікованої правової допомоги, в тому числі безоплатної, відповідно до цього та інших законів України.

2. До Реєстру адвокатів України вносяться дані про адвокатів, необхідні і достатні для реалізації громадянами конституційного права на вільний вибір захисника своїх прав, для забезпечення участі адвоката у наданні безоплатної правової допомоги, а також у випадках його призначення як захисника згідно з законом, зокрема:

- 1) прізвище, ім'я та по батькові адвоката;
- 2) дата надання права на заняття адвокатською діяльністю та назва органу, який прийняв відповідне рішення;
- 3) номер Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю;
- 4) адреса та телефон робочого місця адвоката;
- 5) інформація про притягнення адвоката до відповідальності;
- 6) інформація про зупинення права на заняття адвокатською діяльністю.

3. Ведення Реєстру адвокатів України, його постійне оновлення та оприлюднення здійснює Рада Всеукраїнської палати адвокатів відповідно до Положення про Реєстр адвокатів України.

## **РОЗДІЛ II. НАБУТТЯ ПРАВА НА ЗАНЯТТЯ АДВОКАТСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ**

### **Стаття 9. Умови набуття права на заняття адвокатською діяльністю**

1. Право на заняття адвокатською діяльністю може набути фізична особа, яка має повну вищу юридичну освіту (університет, академія, інститут), стаж роботи за спеціальністю юриста не менше двох років, пройшла успішно стажування у адвоката (адвокатському об'єднанні), володіє державною

мовою, склала кваліфікаційний іспит, Присягу адвоката України та отримала Свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю.

2. Право на заняття адвокатською діяльністю не обмежується віком особи.

3. Адвокатською діяльністю не має права займатися:

1) прокурор, слідчий, суддя, нотаріус, експерт, патентний повірений, юрисконсульт, будь-яка особа, що працює в суді, прокуратурі, нотаріаті, органах внутрішніх справ, служби безпеки, державної влади і управління, місцевого самоврядування або перебуває на військовій чи державній службі;

2) особа, яка має непогашену чи не зняту судимість за вчинення необережного злочину;

3) особа, яка була засуджена за вчинення умисного злочину (незалежно від зняття чи погашення судимості);

4) особа, яка у встановленому законом порядку визнана недієздатною чи обмежено дієздатною;

5) особа, яка була позбавлена права на заняття адвокатською діяльністю.

### **Стаття 10. Допуск до складання кваліфікаційного іспиту**

1. До складання кваліфікаційного іспиту допускаються особи, які мають повну вищу юридичну освіту (університет, академія, інститут), стаж роботи за спеціальністю юриста не менше двох років, за результатами проходження стажування отримали позитивний висновок.

2. Особа, яка відповідає вимогам частини першої цієї статті, має право звернутися до кваліфікаційної комісії адвокатури із заявою про складання кваліфікаційного іспиту.

До заяви додаються:

1) копія паспорта або іншого документа, що посвідчує особу;

2) анкета з автобіографічними даними;

3) копія трудової книжки;

4) копія документа про вищу освіту;

5) висновок про походження стажування у адвоката (адвокатському об'єднанні);

6) довідка про відсутність судимості.

3. Кваліфікаційна комісія адвокатури має право перевіряти достовірність поданих документів і відомостей, звернутися до відповідних органів із запитом про їх перевірку або підтвердження. Органи і посадові особи протягом 10 робочих днів з дня отримання відповідного запиту зобов'язані повідомити відповідну кваліфікаційну комісію адвокатури про результати його розгляду.

4. Після проведення відповідної перевірки кваліфікаційна комісія адвокатури приймає рішення про допуск особи до складання кваліфікаційного іспиту або відмову в цьому. Рішення кваліфікаційної комісії може бути оскаржена до Апеляційної комісії адвокатури.

### **Стаття 11. Кваліфікаційний іспит**

1. Організація та проведення кваліфікаційного іспиту здійснюється кваліфікаційною комісією адвокатури.
2. Кваліфікаційний іспит складається державною мовою.
3. Положення про порядок складання кваліфікаційного іспиту, його зміст, критерії і процедуру оцінки знань осіб, які мають намір набути право на заняття адвокатською діяльністю, а також Програма кваліфікаційного іспиту затверджуються З'їздом адвокатів України.

### **Стаття 12. Надання права на заняття адвокатською діяльністю**

1. Протягом 10 днів з дня проведення кваліфікаційного іспиту кваліфікаційна комісія приймає рішення про надання особі права на заняття адвокатською діяльністю або відмовляє у наданні такого права.
2. Рішення про відмову у наданні права на заняття адвокатською діяльністю може бути оскаржене до Апеляційної комісії адвокатури.
3. Рішення про надання особі права на заняття адвокатською діяльністю вступає в дію з дня складання особою Присяги адвоката України.
4. З дня складання Присяги претендент отримує статус адвоката та стає членом Всеукраїнської палати адвокатів.

### **Стаття 13. Складання Присяги адвоката України**

1. Особа, якій вручається Свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю та Посвідчення адвоката України, складає Присягу адвоката України такого змісту:

“Я, (ім'я та прізвище), урочисто присягаюсь надавати правову допомогу відповідно до Конституції та законів України, суворо зберігати адвокатську таємницю, дотримуватися Правил ведення адвокатської діяльності”.

2. Текст Присяги, підписаний адвокатом, зберігається кваліфікаційною комісією адвокатури в особовій справі адвоката.

### **Стаття 14. Включення до Реєстру адвокатів України**

1. Протягом 10 днів з дня складання Присяги адвоката України, інформація про адвоката вноситься кваліфікаційною комісією до Реєстру адвокатів України.

## **РОЗДІЛ III. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

### **Стаття 15. Організаційні форми адвокатської діяльності**

1. Адвокатська діяльність здійснюється адвокатом індивідуально (адвокатський кабінет, бюро) або у складі адвокатського об'єднання.

2. Адвокат зобов'язаний мати своє робоче місце для заняття адвокатською діяльністю, яке він обирає самостійно.

3. Адвокат вільно обирає одну з організаційних форм адвокатської діяльності. Організаційна форма здійснення адвокатської діяльності повинна бути відображена у назві.

4. Адвокатські об'єднання діють на засадах добровільності, самоврядування та колегіальності.

### **Стаття 16. Адвокатський кабінет**

1. Адвокатський кабінет складається з одного адвоката і не є юридичною особою.

2. Діяльність адвоката, який утворив адвокатський кабінет, регулюється Положенням.

3. Адвокат, який утворив адвокатський кабінет, має свою печатку і штамп, відкриває рахунки в банках на території України, а у встановленому чинним законодавством порядку – і в іноземних банках.

### **Стаття 17. Адвокатське бюро**

1. Адвокатське бюро складається з одного адвоката і є юридичною особою.

2. Діяльність адвоката, який утворив адвокатське бюро, регулюється Положенням.

3. Адвокат, який утворив адвокатське бюро, має свою печатку і штамп, відкриває рахунки в банках на території України, а у встановленому чинним законодавством порядку – і в іноземних банках.

### **Стаття 18. Адвокатське об'єднання**

1. Адвокатське об'єднання є юридичною особою, заснованою двома і більше адвокатами, та діє на підставі затвердженого ними статуту і укладеного між ними партнерського договору. За партнерським договором адвокати-партнери зобов'язуються об'єднати свої зусилля для надання правової допомоги від імені всіх партнерів.

2. Засновниками та партнерами адвокатського об'єднання можуть бути виключно адвокати. В адвокатському об'єднанні можуть працювати також адвокати на умовах цивільно-правового договору.

3. Реєстрація адвокатського об'єднання здійснюється Міністерством юстиції України в порядку, передбаченому чинним законодавством, про що

вноситься запис до Реєстру, який ведеться згідно з Положенням, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

4. Адвокатське об'єднання як юридична особа має всі права та несе відповідні обов'язки, передбачені Цивільним, Господарським кодексами та іншими нормативно-правовими актами України.

5. Договір про надання правової допомоги укладається від імені адвокатського об'єднання уповноваженою особою, яка доручає адвокату об'єднання за погодженням з клієнтом його виконання. За неналежне надання або ненадання правової допомоги згідно з договором відповідальність несе адвокатське об'єднання. Умови, підстави та порядок відповідальності адвоката перед адвокатським об'єднанням визначається партнерським договором або договорами з адвокатами.

6. Адвокатське об'єднання є неприбутковою організацією і утримується за рахунок внесків адвокатів – членів адвокатського об'єднання.

### **Стаття 19. Спілки, асоціації та інші громадські організації адвокатів**

Адвокатські об'єднання мають право створювати місцеві, загальнодержавні та міжнародні спілки, асоціації, інші громадські організації, благодійні фонди.

## **Розділ IV. НАДАННЯ АДВОКАТОМ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ**

### **Стаття 20. Види правової допомоги**

1. Адвокат має право надавати довірителю правову допомогу у вигляді:
  - 1) усних і письмових консультацій, роз'яснень норм законодавства;
  - 2) складання письмових звернень, заяв, скарг, клопотань, проектів договорів та будь-яких інших документів правового характеру;
  - 3) представництва і захисту прав, свобод та законних інтересів довірителя у судах України, інших органах вирішення спорів, в органах державної влади і органах місцевого самоврядування, а також перед фізичними та юридичними особами;
  - 4) будь-яких інших не заборонених чинним законодавством дій.

### **Стаття 21. Підстави надання правової допомоги**

1. Адвокат надає правову допомогу на підставі договору або за призначенням уповноважених законом осіб.
2. Повноваження адвоката щодо представництва і захисту прав, свобод та законних інтересів довірителя посвідчуються ордером, який виписується на підставі договору про надання правової допомоги.
3. Форма ордеру затверджується З'їздом адвокатів України

### **Стаття 22. Договір про надання правової допомоги**

1. Договір про надання правової допомоги укладається між фізичною або юридичною особою (довірителем) і адвокатом (адвокатським об'єднанням) відповідно до положень Цивільного кодексу України.

2. Договір про надання правової допомоги може бути укладений на користь третьої особи.

3. Договір про надання правової допомоги може бути укладений в усній чи письмовій формі.

### **Стаття 23. Підстави відмови в наданні правової допомоги**

1. Адвокат не має права приймати доручення, якщо:

1) виконання дій, про здійснення яких просить довіритель, виходять за межі його професійних прав і обов'язків;

2) результат, якого бажає довіритель, або засоби його досягнення, на яких він наполягає, є протиправними;

3) виконання доручення може призвести до розголошення адвокатської таємниці;

4) він надає чи надавав у даній справі правову допомогу особі, інтереси якої суперечать інтересам особи, яка звернулася з проханням про допомогу;

5) він брав участь у даній справі як слідчий, особа, що провадила дізнання, учасник або представник учасника процесу, або перебуває в родинних чи сімейних стосунках з однією з перелічених осіб;

6) не досягнуто згоди з довірителем (його представником) щодо істотних умов договору;

7) його виконання може суперечити власним інтересам адвоката, інтересам його родичів, адвокатського об'єднання, членом якого він є, його професійним обов'язкам.

### **Стаття 24. Припинення договору про надання правової допомоги**

1. Дія договору про надання правової допомоги припиняється його повним виконанням.

2. Достроково договір може бути в будь-який час розірваний за взаємною згодою сторін, якщо законодавством не передбачено інше.

3. Довіритель може в будь-який час і з будь-яких причин розірвати договір з адвокатом в односторонньому порядку.

4. Адвокат (адвокатське об'єднання) може достроково (до завершення виконання доручення) розірвати договір, якщо:

1) довіритель використовує правову допомогу, що йому надається адвокатом, для полегшення вчинення злочину;

2) довіритель грубо порушує обов'язки, взяті ним на себе згідно з договором;

3) належне виконання доручення стає неможливим через дії довірителя, які вчинюються ним всупереч порадам адвоката;

4) довіритель відмовляється оплатити передбачені договором фактичні видатки;

5) довіритель не сплатив завдаток або аванс в рахунок гонорару, якщо це було передбачено договором про надання правової допомоги;

б) в інших випадках, передбачених чинним законодавством чи Правилами ведення адвокатської діяльності.

Довіритель повинен отримати від адвоката достатню інформацію про можливі наслідки дострокового розірвання договору та про можливості довірителя звернутися до іншого адвоката.

### **Стаття 25. Оплата праці адвоката. Гонорар**

1. Оплата праці адвоката здійснюється у формі гонорару.

2. До суми гонорару не включаються кошти, що вносяться довірителем або його представником на покриття фактичних витрат, пов'язаних з виконанням договору.

3. Порядок обчислення гонорару (фіксована сума, погодинна оплата, доплати, зміни гонорару у зв'язку зі зміною обсягу і складності роботи тощо) визначається в договорі про надання правової допомоги.

4. Загальний розмір усіх відрахувань з гонорару не може перевищувати тридцяти відсотків. Відрахування з компенсаційних та інших виплат, на які згідно з законодавством стягнення не звертається, не проводяться.

5. Адвокат (адвокатське об'єднання) не може укласти з довірителем угод майнового характеру, окрім угод про засоби забезпечення зобов'язань довірителя щодо сплати гонорару або погашення фактичних видатків, пов'язаних з виконанням доручення.

6. Порядок оплати праці адвоката визначається в договорі про надання правової допомоги.

### **Стаття 26. Надання правової допомоги за рахунок держави**

1. У випадках та порядку, визначених законом, адвокат надає правову допомогу фізичним особам за рахунок держави (безоплатна правова допомога).

2. Виплата гонорару та відшкодування витрат адвоката у випадку надання правової допомоги за рахунок держави здійснюється уповноваженим центральним органом виконавчої влади з коштів Державного бюджету України.

3. Розмір та порядок виплати гонорару і відшкодування витрат адвоката у випадку надання правової допомоги за рахунок держави визначається Кабінетом Міністрів України за погодженням з вищим органом адвокатського самоврядування.

### **Стаття 27. Надання правової допомоги за призначенням**

1. Порядок призначення адвоката для захисту від обвинувачення визначається кримінально-процесуальним законодавством України.

2. Призначення адвоката для захисту від обвинувачення здійснюється через Ради регіональний Палат адвокатів.

3. Виплата гонорару та відшкодування витрат адвоката, який надає правову допомогу за призначенням, здійснюється уповноваженим центральним органом виконавчої влади за рахунок коштів Державного бюджету України.

4. Розмір та порядок виплати гонорару та відшкодування витрат адвоката, який надає правову допомогу за призначенням, визначається Кабінетом Міністрів України за погодженням з вищим органом адвокатського самоврядування.

### **Стаття 28. Оподаткування адвокатської діяльності**

1. Оподаткування адвокатської діяльності здійснюється відповідно до чинного законодавства.

3. Оподаткування доходів адвокатських об'єднань, Ради адвокатів України, рад адвокатів регіонів здійснюється в такому ж порядку, як і оподаткування неприбуткових організацій.

## **РОЗДІЛ V. ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ АДВОКАТА**

### **Стаття 29. Права адвоката**

1. З метою реалізації і захисту прав, свобод та законних інтересів довірителя адвокат має право здійснювати будь-які дії, що не заборонені цим Законом, іншими нормативно-правовими актами України та Правилами ведення адвокатської діяльності.

2. Під час заняття адвокатською діяльністю адвокат має право:

1) збирати та надавати докази в справах, у яких адвокат надає правову допомогу;

2) отримувати відомості чи документи, або їх копії від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб у термін, що не перевищує 10 діб з моменту надходження до них адвокатського запиту;

3) безперешкодно ознайомлюватися з необхідними для надання правової допомоги документами і матеріалами в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, юридичних особах, робити з них копії;

4) отримувати письмові висновки фахівців з питань, що потребують спеціальних знань;

5) у справах, в яких адвокат надає правову допомогу, посвідчувати копії документів, крім тих, що вимагають обов'язкового нотаріального посвідчення відповідно до закону;

6) мати конфіденційні побачення з довірителем, в тому числі при його затриманні, перебуванні під вартою та в установах виконання покарань, – без обмеження їх кількості та тривалості;

7) ознайомлюватися з усіма матеріалами, якими обґрунтовується затримання довірителя чи обрання щодо нього запобіжного заходу або

пред'явлення обвинувачення, а після закінчення досудового розслідування – з усіма матеріалами справи, робити з них виписки і копії та подавати на них зауваження;

8) брати участь у слідчих діях, що проводяться за участю довірителя, а також у слідчих діях, які проводяться за його клопотанням чи клопотанням самого адвоката; при проведенні слідчих дій ставити питання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення слідчої дії, які підлягають обов'язковому занесенню до протоколу;

9) застосовувати технічні засоби, у тому числі для копіювання матеріалів справи, в якій адвокат надає правову допомогу, фіксації слідчих, судових та інших процесуальних дій, в яких адвокат бере участь; особа, яка провадить дізнання, слідчий, суддя, суд вправі заборонити адвокату застосовувати технічні засоби виключно з метою запобігання розголошенню відомостей про інтимні сторони життя осіб, які беруть участь у справі, та у разі, коли цього потребують інтереси безпеки осіб, взятих під захист, а також з метою збереження державної таємниці;

10) проводити опитування осіб (за їх згодою), яким відомі обставини, що мають значення для справи, правову допомогу в якій адвокат надає; фіксувати результати опитування;

11) заявляти та доповідати клопотання і скарги на прийомі у посадових осіб, а також одержувати письмові мотивовані відповіді на ці клопотання та скарги;

12) бути присутнім при розгляді своїх клопотань і скарг на засіданнях колегіальних органів та давати пояснення щодо суті клопотань і скарг;

13) користуватися у судах України закріпленим за адвокатурою приміщенням;

14) приймати на роботу помічників та інших працівників;

15) здійснювати інші дії, які не суперечать законодавству України.

3. Адвокат має право брати участь у діяльності органів адвокатського самоврядування, обирати та бути обраним на будь-яку посаду в цих органах.

### **Стаття 30. Обов'язки адвоката**

1. При здійсненні адвокатської діяльності адвокат зобов'язаний:

1) професійно та сумлінно захищати права, свободи і законні інтереси довірителя;

2) дотримуватись вимог чинного законодавства, Статуту адвокатського самоврядування, Правил ведення адвокатської діяльності, Присяги адвоката;

3) виконувати рішення органів адвокатського самоврядування прийнятих в межах своєї компетенції та відповідно до Конституції України, цього Закону та Статуту адвокатського самоврядування;

4) сплачувати щорічні внески на утримання органів адвокатського самоврядування;

5) підвищувати свою професійну кваліфікацію;

б) здійснювати захист за призначенням та надавати правову допомогу за рахунок держави у випадках та порядку, передбаченому законом;

7) зберігати адвокатську таємницю;

8) протягом десяти днів письмово повідомити раду адвокатів регіону про зміну відомостей про себе, що містяться в Реєстрі адвокатів України.

2. Адвокату забороняється:

1) використовувати свої повноваження на шкоду довірителю;

2) без згоди довірителя розголошувати відомості, що становлять адвокатську таємницю, використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;

3) займати у справі позицію всупереч волі довірителя, крім випадків, коли адвокат впевнений у самообмові довірителя;

4) визнавати доведеною вину довірителя, якщо останній її заперечує;

5) конфіденційно співпрацювати з органами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність та досудове слідство;

б) відмовитись від прийнятого на себе обов'язку з надання правової допомоги, крім випадків, визначених законом.

## **Розділ VI. ЗУПИНЕННЯ, ПРИПИНЕННЯ ТА ПОЗБАВЛЕННЯ ПРАВА НА ЗАНЯТТЯ АДВОКАТСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ**

### **Стаття 31. Зупинення права на заняття адвокатською діяльністю**

1. Право на заняття адвокатською діяльністю зупиняється на певний строк дисциплінарною комісією адвокатури у таких випадках:

1) заняття адвокатом посад і виконання ним робіт, зазначених у пункті першому частини третьої статті 9 цього Закону – до припинення дії зазначеної обставини;

2) вчинення адвокатом необережного злочину – до погашення чи зняття судимості;

3) накладення на адвоката дисциплінарного стягнення у вигляді зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на певний строк, – до закінчення встановленого строку;

4) визнання адвоката за рішенням суду недієздатним або обмежено дієздатним – до поновлення повної дієздатності особи.

2. У випадку зупинення права на заняття адвокатською діяльністю у Реєстрі адвокатів України робиться відповідний запис.

3. Рішення про зупинення права на заняття адвокатською діяльністю може бути оскаржене до Апеляційної комісії адвокатури протягом місяця з дня прийняття відповідного рішення.

4. Особа, для якої виникли обставини, передбачені пунктом першим частини першої цієї статті, зобов'язана повідомити про це відповідну дисциплінарну комісію адвокатури протягом одного місяця з дня настання таких обставин.

### **Стаття 32. Припинення права на заняття адвокатською діяльністю**

1. Право на заняття адвокатською діяльністю припиняється дисциплінарною комісією адвокатури у таких випадках:

- 1) подання адвокатом заяви про припинення права на заняття адвокатською діяльністю за власним бажанням;
- 2) визнання адвоката безвісно відсутнім;
- 3) оголошення адвоката померлим;
- 4) смерті адвоката.

2. У випадку припинення права на заняття адвокатською діяльністю інформація про адвоката виключається з Реєстру адвокатів України, а Свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю анулюється.

### **Стаття 33. Позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю**

1. Особа позбавляється права на заняття адвокатською діяльністю рішенням дисциплінарної комісії адвокатури у таких випадках:

- 1) за власним бажанням адвоката при поданні ним письмової заяви;
- 2) виявлення недостовірності відомостей, на підставі яких особа набула право на заняття адвокатською діяльністю;
- 3) набрання законної сили обвинувальним вироком суду, яким адвоката засуджено за вчинення умисного злочину;
- 4) невиконання адвокатом обов'язку, передбаченого частиною 4 статті 31 цього Закону.

2. У випадку позбавлення особи права на заняття адвокатською діяльністю інформація про неї виключається з Реєстру адвокатів України, а Свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю анулюється.

3. Рішення про позбавлення особи права на заняття адвокатською діяльністю може бути оскаржене до Апеляційної комісії адвокатури протягом місяця з дня прийняття відповідного рішення.

## **Розділ VII. ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА**

### **Стаття 34. Загальні умови дисциплінарної відповідальності адвокатів**

Адвоката може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження з підстав, передбачених цим законом.

### **Стаття 35. Підстава дисциплінарної відповідальності адвоката**

1. Підставою дисциплінарної відповідальності адвоката є факт вчинення ним дисциплінарного проступку.

2. Дисциплінарним проступком адвоката є:

- 1) порушення адвокатом вимог щодо несумісності;
- 2) порушення адвокатом Присяги;
- 3) некваліфіковане надання правової допомоги;
- 4) систематичне або одноразове грубе порушення Правил ведення адвокатської діяльності;
- 5) порушення адвокатської таємниці, якщо це призвело до порушення прав та інтересів довірителя;
- 6) невиконання або невчасне виконання своїх обов'язків, якщо це стало причиною порушення прав та інтересів довірителя;
- 7) невиконання рішень органів адвокатського самоврядування прийнятих в межах своєї компетенції та відповідно до Конституції України, цього Закону та Статуту адвокатського самоврядування;
- 8) порушення інших обов'язків адвоката, передбачених цим Законом та процесуальним законодавством України, що потягло за собою порушення прав та інтересів довірителя.

3. Не є підставою дисциплінарної відповідальності адвоката винесення судом рішення не на користь довірителя, скасування або зміна судового рішення, винесеного судом у справі, в якій адвокат надавав правову допомогу, якщо при цьому не було вчинено дисциплінарного проступку.

### **Стаття 36. Ініціювання дисциплінарної відповідальності адвоката**

1. Право ініціювати питання дисциплінарної відповідальності адвоката шляхом подання до дисциплінарної комісії адвокатури письмової скарги належить довірителю, а також іншим особам, чії права, свободи чи законні інтереси були порушені адвокатом.

2. Не допускається зловживання правом, зазначеним у частині першій цієї статті, зокрема ініціювання питання відповідальності адвоката без достатніх підстав і використання вказаного права як способу тиску на адвоката у зв'язку з наданням ним правової допомоги.

### **Стаття 37. Стадії дисциплінарного провадження щодо адвоката**

1. Дисциплінарне провадження – це процедура розгляду письмової скарги, в якій містяться відомості про наявність в діях адвоката ознак дисциплінарного проступку.

2. Дисциплінарне провадження складається з таких стадій:

- 1) порушення або відмова у порушенні дисциплінарної справи;
- 2) розгляд дисциплінарної справи;
- 3) прийняття рішення про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності і застосування до нього одного з видів дисциплінарного стягнення або закриття дисциплінарної справи.

### **Стаття 38. Порушення дисциплінарної справи**

1. Дисциплінарна комісія адвокатури протягом місяця з дня надходження скарги своєю постановою порушує дисциплінарну справу щодо адвоката та визначає день її розгляду, про що повідомляє адвоката та суб'єкта ініціювання дисциплінарної відповідальності адвоката.

2. Дисциплінарна комісія адвокатів обґрунтовано відмовляє в порушенні дисциплінарної справи, якщо скарга не містить інформації про наявність в діях адвоката ознак дисциплінарного проступку.

3. Анонімна скарга дисциплінарною комісією адвокатури не розглядається.

### **Стаття 39. Розгляд дисциплінарної справи**

1. Дисциплінарна справа щодо адвоката повинна бути розглянута дисциплінарною комісією адвокатури протягом місяця з дня її порушення.

2. Під час розгляду справи комісія повинна заслухати пояснення адвоката, щодо якого порушено дисциплінарну справу, а також суб'єкта ініціювання дисциплінарної відповідальності адвоката. Зазначені особи мають право подавати докази на підтвердження своїх доводів.

3. На засіданні можуть бути заслухані повідомлення інших осіб, запрошених за клопотанням адвоката, суб'єкта ініціювання дисциплінарної відповідальності адвоката, або за ініціативою комісії, оголошені документи та розглянуті інші матеріали, що є у справі або додатково подані під час засідання.

4. Неявка адвоката чи суб'єкта ініціювання дисциплінарної відповідальності адвоката на засідання комісії без поважних причин не перешкоджає розгляду справи.

5. Під час засідання ведеться протокол, який підписується головуючим на засіданні та особою, яка вела цей протокол.

### **Стаття 40. Види дисциплінарних стягнень та строки їх застосування і зняття**

1. За вчинення дисциплінарного проступку до адвоката може бути застосовано тільки одне з таких дисциплінарних стягнень:

- 1) попередження;
- 2) зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від 1 місяця до 1 року;
- 3) позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю.

2. Адвокат може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності не пізніше одного року з дня виявлення проступку, не враховуючи часу тимчасової непрацездатності адвоката або перебування його у відпустці.

3. Якщо протягом трьох років з дня накладення дисциплінарного стягнення адвоката не буде піддано новому дисциплінарному стягненню, він вважається таким, що не мав дисциплінарного стягнення. Поновлення права

на заняття адвокатською діяльністю відбувається шляхом внесення відповідної інформації до Реєстру адвокатів України.

### **Стаття 41. Прийняття рішення у дисциплінарній справі**

1. За результатами розгляду дисциплінарної справи дисциплінарна комісія адвокатури більшістю голосів присутніх на засіданні її членів приймає рішення про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку і застосування до нього одного з видів дисциплінарного стягнення або закриття дисциплінарної справи.

2. Рішення приймається за відсутності адвоката, щодо якого порушено дисциплінарну справу, та оголошується йому під розписку. Копія рішення надається адвокату та суб'єкту ініціювання дисциплінарної відповідальності адвоката протягом 3 днів з дня винесення рішення або подання відповідного звернення.

3. Рішення у дисциплінарній справі повинно містити:

- 1) назву комісії;
- 2) час та місце прийняття рішення;
- 3) прізвища та ініціали членів комісії;
- 4) прізвище, ім'я, по батькові адвоката, щодо якого проводилося дисциплінарне провадження;
- 5) обставини справи;
- 6) пояснення адвоката та відомості, що характеризують його особу;
- 7) пояснення суб'єкта ініціювання дисциплінарної відповідальності адвоката;
- 8) обґрунтування прийнятого рішення з посиланням на докази (зокрема, дії, що тягнуть дисциплінарну відповідальність, вказівку на міру дисциплінарної відповідальності, застосовану до адвоката, або підстави закриття справи).
- 9) порядок і строк оскарження рішення.

4. При обранні виду дисциплінарного стягнення враховуються характер проступку, його наслідки, особа адвоката, ступінь та вид його вини, інші обставини, що впливають на обрання виду дисциплінарного стягнення.

5. У разі виявлення в діях адвоката ознак злочину дисциплінарна комісія адвокатури зобов'язана повідомити про це відповідні державні органи.

### **Стаття 42. Оскарження рішення у дисциплінарній справі**

1. Адвокат чи суб'єкт ініціювання дисциплінарної відповідальності адвоката має право оскаржити рішення дисциплінарної комісії адвокатури до Апеляційної комісії адвокатури протягом одного місяця з дня його прийняття.

2. Апеляційна комісія адвокатури протягом 10 днів з дня отримання скарги витребує матеріали дисциплінарної справи у відповідної

дисциплінарної комісії адвокатури і розглядає їх у порядку, передбаченому цим Законом.

3. Рішення Апеляційної комісії адвокатури можна оскаржити до суду.

## РОЗДІЛ VIII. АДВОКАТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

### Стаття 43. Засади адвокатського самоврядування

1.3 метою забезпечення незалежності адвокатури, належного виконання адвокатурою її конституційних завдань, забезпечення умов для ефективного виконання адвокатами своїх професійних обов'язків, розширення можливостей корпоративного впливу адвокатури на стан фахового правозахисту в країні, захисту професійних прав адвокатів, представництва адвокатів України у відносинах з державними органами та органами місцевого самоврядування, забезпечення залучення адвокатури до законотворчого процесу діє адвокатське самоврядування.

2. Організаційною основою адвокатського самоврядування є Всеукраїнська палата адвокатів – незалежна самоврядна професійна організація, що на засадах професійної корпоративності об'єднує всіх адвокатів України.

3. Всеукраїнська палата адвокатів та регіональні Палати адвокатів здійснюють самоврядування адвокатури на засадах:

1) дотримання органами професійного самоврядування принципу незалежності адвокатської діяльності;

2) рівності прав всіх адвокатів, залучення всіх адвокатів до самоврядування адвокатури через механізми виборів виконавчих органів самоврядування, делегатів на З'їзд адвокатів України та безпосередньої участі в роботі загальних зборів адвокатів регіону;

3) заборони для всіх виконавчих органів самоврядування перебирати на себе функції органів безпосереднього самоврядування;

4) заборони для органів самоврядування втручатися в будь-якій формі у професійну діяльність адвоката по конкретних справах;

5) відсутності у адвокатів будь-яких додаткових обов'язків у порівнянні із професійними обов'язками адвоката, окрім сплати членських внесків, які встановлюються загальними зборами адвокатів регіону в межах, що встановлюються З'їздом адвокатів України;

6) обов'язковості рішень органів самоврядування прийнятих в межах своєї компетенції та відповідно до Конституції України, цього Закону та Статуту адвокатського самоврядування;

7) можливості для кожного адвоката оскаржити рішення органу самоврядування, які, на його думку, прийняті за межами повноважень органів самоврядування та на порушення принципів, передбачених цією статтею;

8) підзвітності делегатів З'їзду регіональним зборам адвокатів, які їх обрали, обов'язковості рішень цих зборів для делегатів З'їзду;

4 До участі у формуванні органів адвокатського самоврядування залучаються всі адвокати, які внесені до Реєстру адвокатів України, в порядку визначеному цим Законом та Статутом адвокатського самоврядування.

#### **Стаття 44.** Форми адвокатського самоврядування

1. Адвокатське самоврядування забезпечується ВПА та регіональними Палатами адвокатів у формі безпосереднього самоврядування через З'зд адвокатів України та загальні збори адвокатів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, через обрані адвокатами виконавчі органи адвокатського самоврядування, відповідно, ВПА та регіональних палат адвокатів – Раду ВПА та ради Палат адвокатів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, а також через кваліфікаційні та дисциплінарні органи, що обираються адвокатами, – регіональні кваліфікаційні (далі – ККА) та регіональні дисциплінарні комісії адвокатури (ДКА) і Апеляційну комісію адвокатури, які діють згідно Конституції України, цього Закону та Статуту адвокатського самоврядування.

#### **Стаття 45.** Повноваження Всеукраїнської палати адвокатів

1. Всеукраїнської палати адвокатів:
  - 1) представляє адвокатуру України;
  - 2) забезпечує умови для висококваліфікованого виконання адвокатами покладених на адвокатуру конституційних завдань;
  - 3) захищає професійні, соціальні і громадянські права адвокатів;
  - 4) сприяє залученню адвокатури до процесу законотворення та інших процесів, пов'язаних з розбудовою правової держави, впровадженням судово-правової реформи;
  - 5) сприяє дотриманню гарантій адвокатської діяльності;
  - 6) організує виконання адвокатами захисту за призначенням;
  - 7) організує надання адвокатами безоплатної правової допомоги у випадках, передбачених законами України;
  - 8) встановлює порядок підвищення кваліфікації адвокатів та організовує його у відповідності з цим Законом, Статутом адвокатського самоврядування та С
  - 9) виконує інші завдання, передбачені цим Законом, Статутом ВПА.
2. На виконання своїх завдань ВПА:
  - 1) веде Єдиний реєстр адвокатів України;
  - 2) звертається до будь-яких фізичних і юридичних осіб з питань, пов'язаних із функціонуванням адвокатури, захистом прав і свобод адвокатів, дотриманням законодавства про адвокатуру;

3) виконує інші дії, передбачені цим Законом, Статутом адвокатського самоврядування та Статутом ВПА.

3. ВПА та РПА реалізують свої повноваження через органи самоврядування адвокатури, визначені цим Законом.

4. Діяльність органів ВПА фінансується за рахунок членських внесків та з інших, не заборонених законом, джерел, зокрема передбачених цим Законом.

5. Рішення органів ВПА з питань, що віднесені до її компетенції, є обов'язковими для всіх адвокатів України.

6. ВПА є юридичною особою і реєструється Міністерством юстиції України, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

7. ВПА має штамп і печатку зі своїм найменуванням, відкриває рахунки у банках у встановленому законодавством порядку.

8. ВПА є неприбутковою організацією.

#### **Стаття 46. З'їзд адвокатів України**

1. З'їзд адвокатів України є найвищим органом адвокатського самоврядування. З'їзд адвокатів України відповідно до цього Закону приймає обов'язкові для всіх адвокатів рішення, затверджує документи, пов'язані з функціонуванням адвокатури і виконанням покладених на неї конституційних завдань.

2. З'їзд адвокатів України формується з делегатів, які обираються загальними зборами адвокатів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, шляхом таємного голосування, більшістю голосів присутніх на загальних зборах але не менше як 1/2 адвокатів відповідного регіону, включених до Реєстру адвокатів України.

3. Норма представництва на З'їзд адвокатів України встановлюється Регламентом З'їзду, а на установчий З'їзд адвокатів України – “Перехідними положеннями” до цього Закону.

4. З'їзд адвокатів України скликається кожні три роки Радою ВПА. Позачерговий З'їзд скликається у місячний термін на вимогу не менш як 1/3 загальної кількості адвокатів, або за ініціативою Ради Всеукраїнської палати адвокатів, або не менше як 1/2 Рад регіональних Палат адвокатів.

5. З'їзд адвокатів України вважається правомочним, якщо в його роботі беруть участь не менше 2/3 від кількості обраних делегатів.

6. Рішення З'їзду адвокатів України приймаються простою більшістю голосів делегатів, які беруть участь в його роботі, якщо інше не встановлено цим Законом.

#### **Стаття 47. Компетенція З'їзду адвокатів України**

1. До виключної компетенції З'їзду адвокатів України відноситься:

- 1) прийняття Статуту адвокатського самоврядування;
- 2) прийняття Статуту ВПА, типового положення про регіональну Палату адвокатів та внесення змін і доповнень до них;

- 3) прийняття Правил адвокатської діяльності;
- 4) прийняття Регламенту З'їзду адвокатів, Положень про Раду і Ревізійну комісію ВПА, постійні чи тимчасові комісії та інші дорадчі та допоміжні органи ВПА (з питань етики захисту прав адвокатів, підвищення кваліфікації адвокатів тощо) та внесення змін і доповнень до них;
- 5) прийняття Положення про Апеляційну комісію адвокатури, Положення про регіональну кваліфікаційну комісію адвокатури, Положення про регіональну дисциплінарну комісію адвокатури та внесення змін і доповнень до них;
- 6) прийняття Положення про Реєстр адвокатів України і порядок його оновлення й оприлюднення та внесення змін і доповнень до нього;
- 7) прийняття Положення про порядок складання кваліфікаційного іспиту, оцінки знань осіб, які мають намір набути статус адвоката, Програми кваліфікаційного іспиту та Положення про порядок проходження стажування і Програми стажування та внесення змін і доповнень до них;
- 8) прийняття Положення про порядок проходження стажування у адвоката (адвокатському об'єднанні);
- 9) прийняття Положення про порядок здійснення дисциплінарного провадження щодо адвоката та внесення змін і доповнень до нього;
- 10) затвердження типової форми ордеру, що посвідчує повноваження адвоката;
- 11) прийняття інших нормативно-правових актів адвокатського самоврядування;
- 12) обрання і відкликання голови, заступників голови та членів Ради ВПА, прийняття рішення про дострокове припинення повноважень Ради;
- 13) обрання і відкликання голови і членів Апеляційної комісії адвокатури;
- 14) обрання і відкликання членів Ревізійної комісії ВПА;
- 15) затвердження висновків щодо проведених Ревізійною комісією ВПА перевірок;
- 16) затвердження звітів про результати фінансово-господарської діяльності Ради ВПА, в тому числі про виконання кошторису ВПА;
- 17) обрання на членів Вищої ради юстиції відповідно до статті 131 Конституції України і Закону про Вищу раду юстиції;
- 18) встановлення мінімального і максимального розміру, порядку сплати і розподілу членських внесків;
- 19) затвердження кошторису ВПА;
- 20) визначення розміру відрахувань РПА до ВПА;
- 21) затвердження штатного розкладу апарата ВПА;
- 22) затвердження рішень про вступ ВПА до міжнародних та інших об'єднань, підписання міжнародних договорів;
- 23) затвердження форми Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю і посвідчення адвоката;

24) встановлення мінімального денного розміру оплати праці адвоката за рахунок бюджету на підставі цього Закону з щорічним врахуванням індексу інфляції;

25) затвердження основних напрямів діяльності ВПА на період повноважень новообраних виконавчих органів.

2. Рішення з питань, визначених в пунктах 1, 2, 3, 9, 16, 18 частини першої цієї статті, приймаються 2/3 голосів делегатів, присутніх на З'їзді.

#### **Стаття 48.** Рада Всеукраїнської палати адвокатів

1. Рада ВПА є постійно діючим колегіальним виконавчим органом адвокатського самоврядування. Рада ВПА обирається З'їздом адвокатів України на три роки таємним голосуванням на альтернативній основі в складі 30 осіб: по одному представнику від кожної регіональної Палати адвокатів ( з числа кандидатів, визначених на загальних зборах відповідного регіону), голови та двох його заступників, що обираються з числа делегатів з'їзду. Не допускається обрання однієї і тієї ж особи до складу ВПА більш ніж на два терміни поспіль

2. Рада ВПА:

- 1) координує діяльність регіональних палат адвокатів;
- 2) організує інформаційне забезпечення адвокатів, адвокатських бюро, адвокатських об'єднань, адвокатських фірм;
- 3) здійснює заходи з підвищення кваліфікації адвокатів, розробляє єдину методику професійної підготовки і перепідготовки адвокатів, стажистів та помічників адвоката;
- 4) захищає соціальні і професійні права адвокатів, сприяє дотриманню гарантій адвокатської діяльності;
- 5) займається методичною діяльністю;
- 6) узагальнює дисциплінарну практику регіональних ККА, ДКА і розробляє у зв'язку з цим відповідні рекомендації;
- 7) приймає рішення щодо розпорядження майном і коштами Всеукраїнської палати адвокатів у відповідності з кошторисом і з призначенням майна;
- 8) веде Реєстр адвокатів України,
- 9) здійснює інші функції, передбачені Статутом ВПА.

3. У випадку невиконання Радою ВПА вимог цього Закону її повноваження можуть бути припинені достроково З'їздом адвокатів України.

4. Засідання Ради ВПА скликається її головою, а в період його відсутності – заступником у міру необхідності, але не менше одного разу на два місяці. Засідання вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше двох третин членів Ради ВПА.

5. Рішення Ради ВПА приймаються не менше як двома третинами голосів її членів, які беруть участь у засіданні.

6. Рада ВПА не може здійснювати адвокатську діяльність від свого імені, а також займатися підприємницькою діяльністю.

7. Повноваження Ради ВПА, голови, заступників голови та членів Ради ВПА визначаються цим Законом та Статутом ВПА.

#### **Стаття 49.** Голова, заступники голови та члени Ради Всеукраїнської палати адвокатів

1. Голова Всеукраїнської палати адвокатів представляє її в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, організаціях в Україні та за кордоном, а також у відносинах з фізичними особами, діє від імені ВПА без довіреності, видає довіреності й укладає договори, розпоряджається її коштами та майном за рішенням Ради ВПА у відповідності з кошторисом і з призначенням майна, розподіляє обов'язки між заступниками, здійснює прийом на роботу і звільнення з роботи працівників апарата Ради ВПА, скликає засідання Ради ВПА, забезпечує виконання рішень Ради ВПА і З'їзду адвокатів України.

2. Голова і заступники, а також інші члени Ради ВПА можуть поєднувати роботу у Раді з адвокатською діяльністю, одержуючи при цьому винагороду за роботу у Раді ВПА у розмірі, визначеному З'їздом адвокатів України.

#### **Стаття 50.** Регіональні Палати адвокатів

1. В Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі діють регіональні Палати адвокатів, які є структурними підрозділами ВПА, і мають статус юридичної особи.

2. Регіональні ПА є регіональною формою адвокатського самоврядування, утворюються і діють на засадах, визначених цим Законом, з метою реалізації завдань адвокатського самоврядування у Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі.

3. У регіональну Палату адвокатів асоційовані всі адвокати, що включені до Реєстру адвокатів України відповідно по АРК, областях, містах Києву та Севастополю.

4. Порядок діяльності регіональних ПА визначається Положенням про РПА, яке приймається загальними зборами адвокатів регіону не менш ніж 2/3 голосів на підставі типового Положення про регіональну Палату адвокатів, що приймається З'їздом адвокатів України.

5. Регіональна ПА утворюється установчими зборами адвокатів, що здійснюють адвокатську діяльність у відповідному регіоні згідно з Реєстром адвокатів України.

6. Регіональна ПА є юридичною особою з моменту її державної реєстрації Міністерством юстиції України в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

7. Голова, заступник голови та члени Ради регіональної ПА обираються загальними зборами адвокатів регіону таємним голосуванням строком на 3 роки у порядку, встановленому цим Законом та Положенням про регіональну Палату адвокатів. Одна і та ж особа не може обиратись до складу Ради РПА більш ніж на два терміни поспіль.

8. Адвокати не відповідають по зобов'язаннях РПА, а РПА не відповідає по зобов'язаннях адвокатів.

9. Регіональна ПА не вправі здійснювати адвокатську діяльність від свого імені.

10. Регіональна ПА є неприбутковою організацією.

### **Стаття 51. Загальні збори адвокатів**

1. Вищим органом адвокатського самоврядування регіону є загальні збори адвокатів регіону (далі – збори адвокатів). Збори скликаються Радою РПА не рідше одного разу на рік. Рада РПА зобов'язана повідомити всіх адвокатів цього регіону про проведення зборів та про порядок денний не пізніше як за два тижні до їх проведення.

2. Позачергові збори адвокатів регіону скликаються Радою РПА за власною ініціативою, або за ініціативою Ради ВПА, або на вимогу 1/3 адвокатів регіону. Якщо протягом місяця з дати надходження вимоги адвокатів про проведення позачергових зборів Рада не вживає заходів до їх проведення, допускається організація проведення загальних зборів адвокатів регіону ініціативною групою у складі не менш як 10 адвокатів;

3. Збори адвокатів вважаються правомочними, якщо в їх роботі беруть участь не менше двох третин адвокатів, включених до Реєстру адвокатів України по відповідному регіону.

4. До повноважень Зборів адвокатів відносяться:

1) прийняття Положення про регіональну Палату адвокатів, внесення до нього змін і доповнень;

2) обрання Ради РПА в складі голови, заступників та членів, у кількості, визначеній положенням про кожну РПА; прийняття рішень про дострокове припинення їх повноважень;

3) обрання ревізійної комісії РПА;

4) обрання голови та членів регіональної кваліфікаційної комісії адвокатури, регіональної дисциплінарної комісії адвокатури;

5) обрання делегатів на З'їзд адвокатів України;

6) затвердження кандидатур для обрання представника регіону до складу Ради ВПА;

7) затвердження розміру членських внесків в межах, передбачених рішенням З'їзду адвокатів України щодо їх мінімального і максимального розміру з урахуванням особливостей регіону;

8) затвердження кошторису регіональної ПА;

9) затвердження звітів Ради регіональної ПА, у тому числі про виконання кошторису витрат Ради;

10) затвердження звіту ревізійної комісії про результати фінансово-господарської діяльності регіональні ПА;

11) затвердження штатного розкладу апарату регіональної ПА;

12) прийняття інших рішень відповідно до цього Закону.

5. Рішення загальних Зборів адвокатів приймаються простою більшістю голосів адвокатів, що беруть участь у Зборах. Рішення з питань, визначених в пунктах 1, 2, 4, 6, 7 частини 3 цієї статті, приймаються 2/3 голосів адвокатів, що беруть участь у Зборах.

6. Загальні Збори адвокатів можуть скасувати будь-яке рішення Ради РПА.

## **Стаття 52.** Рада регіональної Палати адвокатів

1. Рада РПА є колегіальним виконавчим органом регіонального самоврядування.

2. Рада РПА обирається Зборами адвокатів регіону терміном на три роки, таємним голосуванням у кількості, яка визначається Зборами, зі складу адвокатів відповідного регіону, включених до Реєстру адвокатів України по даному регіону. Збори адвокатів щорічно здійснюють ротацію 1/3 складу Ради.

3. До складу Ради РПА не можуть обиратись особи, обрані членами Ради ВПА.

4. Рада РПА:

1) забезпечує доступність правової допомоги, в тому числі що надається громадянам України безоплатно у випадках, передбачених законодавством України;

2) забезпечує надання правової допомоги адвокатами, що беруть участь як захисники у кримінальному судочинстві за призначенням органів дізнання, органів досудового слідства, суду, і в інших випадках, передбачених законом;

3) сприяє підвищенню кваліфікації адвокатів;

4) захищає соціальні і професійні права адвокатів;

5) сприяє забезпеченню адвокатських кабінетів, бюро, об'єднань, фірм приміщеннями для здійснення адвокатської діяльності та засобами зв'язку;

6) організує інформаційне забезпечення адвокатів, а також обмін досвідом роботи між ними;

7) займається методичною діяльністю;

8) призначає керівників та забезпечує проходження стажування осіб, що мають намір набути статус адвоката;

9) скликає не рідше одного разу в рік збори адвокатів, формує їх порядок денний;

10) розпоряджається коштами та майном регіональної ПА у відповідності з кошторисом, що затверджується Зборами адвокатів і з призначенням майна;

11) Рада РПА є підконтрольною та підзвітною Зборам адвокатів відповідного регіону.

5. У випадку невиконання Радою регіональної ПА вимог цього Закону, Статуту адвокатського самоврядування, Статуту ВПА та Положення про РПА, повноваження Ради можуть бути припинені достроково Зборами адвокатів.

6. Засідання Ради скликається її головою в міру необхідності, але не рідше одного разу на два місяці. Засідання вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менш двох третин членів Ради.

7. Рішення Ради приймаються не менш як двома третинами голосів членів Ради, що беруть участь у засіданні.

8 Голова, заступники, а також інші члени Ради можуть поєднувати роботу в Раді регіональної ПА з адвокатською діяльністю, одержуючи при цьому винагороду за роботу в Раді в розмірі, визначеному З'їздом.

### **Стаття 53.** Голова регіональної палати адвокатів

1. Голова регіональної ПА представляє відділення у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, організаціями, а також з фізичними і юридичними особами, діє від імені РПА без довіреності, видає довіреності й укладає договори від імені РПА, розпоряджається її майном та коштами за рішенням Ради у відповідності з кошторисом і з призначенням майна, здійснює прийом на роботу і звільнення з роботи працівників Ради, скликає засідання Ради, забезпечує виконання рішень Ради і рішень Зборів адвокатів.

### **Стаття 54.** Майно Всеукраїнської палати адвокатів і регіональних Палат адвокатів

1. Майно ВПА формується за рахунок відрахувань РПА, благодійної допомоги (пожертвувань), що надходять від юридичних і фізичних осіб, та інших не заборонених законом джерел у порядку, встановленому законодавством України.

2. Майно регіональних ПА формується за рахунок членських внесків, грантів і благодійної допомоги (пожертвувань), що надходять від юридичних і фізичних осіб, штрафів, накладених в порядку, передбаченому цим Законом, інших не заборонених законом джерел у порядку, встановленому законодавством України.

3. До витрат Всеукраїнської палати адвокатів і регіональних ПА відносяться витрати на заробітну плату працівників апарату, матеріальне забезпечення діяльності.

### **Стаття 55. Ревізійні комісії**

1. Ревізійні комісії обираються з числа адвокатів для здійснення контролю за фінансово-господарською діяльністю ВПА та регіональних ПА і їх органів.

2. Ревізійна комісія ВПА керується у своїй діяльності Положенням про Ревізійну комісію ВПА, яке приймається З'їздом адвокатів України.

3. Ревізійна комісія ВПА обирається З'їздом адвокатів України таємним голосуванням терміном на 3 роки в кількості 7 членів.

Ревізійна комісія регіональної ПА обирається зборами адвокатів у кількості, що визначається Зборами адвокатів, терміном на 3 роки.

4. Про підсумки своєї діяльності ревізійна комісія звітує, відповідно, перед З'їздом адвокатів України та Зборами адвокатів.

5. Члени ревізійної комісії можуть поєднувати роботу в ревізійній комісії з адвокатською діяльністю, одержуючи при цьому винагороду за роботу в ревізійній комісії в розмірі, визначеному З'їздом адвокатів України.

### **Стаття 56. Кваліфікаційні комісії адвокатури**

1. Кваліфікаційні комісії адвокатури утворюються зборами адвокатів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі при радах адвокатів регіонів у складі дев'яти адвокатів регіону, стаж адвокатської діяльності яких становить не менше семи років.

2. Кваліфікаційна комісія адвокатури обирає зі свого складу строком на три роки голову кваліфікаційної комісії адвокатури.

3. До повноважень кваліфікаційної комісії адвокатури належать:

1) організація та проведення кваліфікаційних іспитів;  
2) прийняття рішення про надання права на заняття адвокатською діяльністю;

3) вирішення інших питань, віднесених до повноважень кваліфікаційної комісії адвокатури цим Законом, рішенням З'їзду адвокатів України або зборів адвокатів регіону, що прийняті в межах їх компетенції.

4. Засідання кваліфікаційної комісії адвокатури вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше двох третин її членів.

5. Рішення кваліфікаційної комісії адвокатури приймається більшістю голосів її членів, які присутні на засіданні, і протягом п'яти днів з моменту його винесення направляється особі, щодо якої його винесено, рекомендованим листом з повідомленням або передається особисто під розписку.

6. Рішення кваліфікаційної комісії адвокатури може бути оскаржено до Апеляційної комісії адвокатури протягом одного місяця з дня його прийняття.

7. Кваліфікаційна комісія адвокатури діє на підставі цього Закону та Положення про кваліфікаційні комісії адвокатури Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, яке затверджується зборами адвокатів відповідного регіону.

### **Стаття 57. Дисциплінарні комісії адвокатури**

1. Для розгляду та вирішення справ про дисциплінарну відповідальність адвокатів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі при регіональних палатах адвокатів зборами адвокатів регіонів обираються регіональні дисциплінарні комісії адвокатури у складі дев'яти адвокатів регіону, стаж адвокатської діяльності яких не менше семи років.

2. Дисциплінарна комісія адвокатури обирає зі свого складу строком на три роки голову дисциплінарної комісії адвокатури.

3. Дисциплінарна комісія адвокатури діє на підставі цього Закону та Положення про дисциплінарні комісії адвокатури Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, яке затверджується зборами адвокатів відповідного регіону.

4. До повноважень дисциплінарної комісії адвокатури належать:

1) прийняття рішення про зупинення, припинення або позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю;

2) розгляд скарг щодо адвокатів;

3) розгляд та вирішення справ про дисциплінарну відповідальність адвокатів;

4) застосування до адвокатів дисциплінарних стягнень;

5) вирішення інших питань, віднесених до повноважень дисциплінарної комісії адвокатури цим Законом, рішенням З'їзду адвокатів України або зборів адвокатів регіону, що прийняті в межах їх компетенції.

5. Засідання дисциплінарної комісії адвокатури вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше двох третин її членів.

6. Рішення дисциплінарної комісії адвокатури приймається більшістю голосів її членів, які присутні на засіданні, і протягом п'яти днів з моменту його винесення направляється особі, щодо якої його винесено, рекомендованим листом з повідомленням або передається особисто під розписку.

7. Рішення дисциплінарної комісії адвокатури може бути оскаржено до Апеляційної комісії адвокатури протягом одного місяця з моменту його прийняття або до суду.

### **Стаття 58. Апеляційна комісія адвокатури**

1. Для перегляду рішень кваліфікаційних та дисциплінарних комісій адвокатури З'їздом адвокатів України обирається Апеляційна комісія адвокатури у складі п'ятнадцяти адвокатів, стаж адвокатської діяльності яких становить не менше десяти років.

2. Склад Апеляційної комісії адвокатури обирається З'їздом адвокатів України строком на три роки.

3. Апеляційна комісія адвокатури обирає зі свого складу строком на три роки Голову Апеляційної комісії адвокатури.

4. Апеляційна комісія адвокатури діє при Всеукраїнській палаті адвокатів на підставі цього Закону та Положення про Апеляційну комісію адвокатури, що затверджується З'їздом адвокатів України.

5. Апеляційна комісія адвокатури за результатами розгляду скарги на рішення кваліфікаційної або дисциплінарної комісії адвокатури:

1) залишає рішення кваліфікаційної або дисциплінарної комісії адвокатури без змін;

2) змінює рішення кваліфікаційної або дисциплінарної комісії адвокатури;

3) скасовує рішення кваліфікаційної або дисциплінарної комісії адвокатури та ухвалює нове рішення.

6. Засідання Апеляційної комісії адвокатури вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше двох третин її членів.

7. Рішення Апеляційної комісії адвокатури приймаються більшістю голосів її членів, які присутні на засіданні.

**Стаття 59.** Співвідношення повноважень виконавчих органів самоврядування та кваліфікаційно-дисциплінарних органів адвокатури

1. Для унеможливлення будь-якого впливу на вільне волевиявлення адвокатів, висловлення ними критичних зауважень та пропозицій щодо діяльності виконавчих органів самоврядування адвокатури, система кваліфікаційних та дисциплінарних органів адвокатури створюється автономно і незалежно від виконавчих органів самоврядування;

2. Одні й ті ж особи не можуть одночасно займати посади в виконавчих органах самоврядування та в кваліфікаційно-дисциплінарних органах регіонального та центрального рівня;

3. Виконавчі органи самоврядування ВПА та Регіональних палат адвокатів не можуть скасовувати рішення кваліфікаційно-дисциплінарних органів адвокатури. Кваліфікаційні та дисциплінарні органи адвокатури підзвітні лише органам безпосереднього самоврядування, які їх обирають, – загальним зборам адвокатів регіону та З'їзду адвокатів України.

4. Адвокат може оскаржити рішення кваліфікаційно-дисциплінарних органів адвокатури перед загальними зборами адвокатів регіону або З'їздом адвокатів в порядку, передбаченому Положенням про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності та/або до суду.

## Розділ ІХ. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набуває чинності з дня його офіційного опублікування.
2. Визнати Закон України “Про адвокатуру (Відомості Верховної Ради, 1993, №9, ст. 63) таким, що втратив чинність з набранням чинності цього Закону
3. Положення статей 7, 9 цього Закону щодо проходження стажування, статусу стажиста вступають у дію через два роки з дня набрання чинності цим Законом.
4. Право на заняття адвокатською діяльністю зберігається за особами, які на момент набрання чинності цим Законом отримали Свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю та здійснюють адвокатську діяльність. Свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю та посвідчення адвоката, дійсні на момент набрання чинності цим Законом, є чинними та не потребують заміни. Особи, зазначені в частині першій цього пункту, протягом місяця з дня набрання чинності цим Законом зобов’язані подати до кваліфікаційних комісій адвокатури інформацію, необхідну для внесення до Реєстру адвокатів України. Невиконання зазначеного обов’язку може бути підставою для зупинення права на заняття адвокатською діяльністю до моменту отримання кваліфікаційною комісією адвокатури (з моменту формування – радою адвокатів регіону) зазначеної інформації.
5. Якщо інше не визначено міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, вищою юридичною освітою згідно з цим Законом вважається вища юридична освіта, здобута в навчальному закладі України, а також навчальному закладі колишнього СРСР – до 31 грудня 1991 року.
6. Для цілей цього Закону період систематичного надання послуг у сфері права фізичною особою-підприємцем, у разі якщо це є основним видом її діяльності, зараховується до стажу роботи в галузі права. Після спливу шестимісячного терміну з дня набрання чинності цим Законом, здійснення підприємницької діяльності з надання послуг у сфері права забороняється.
7. З метою обрання органів адвокатського самоврядування проводяться установчі збори адвокатів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, а також установчий З’їзд адвокатів України. Установчі збори адвокатів та установчий З’їзд проводяться в строк, не пізніше шести місяців з дня набрання чинності цим Законом. З метою організації проведення зборів адвокатів кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури відповідного регіону:
  - 1) формують списки адвокатів регіону;
  - 2) повідомляють усіх адвокатів регіону про дату і місце проведення зборів шляхом публікації відповідного повідомлення в засобах масової

інформації, а також письмового повідомлення усіх адвокатських об'єднань, зареєстрованих на території відповідного регіону;

3) повідомляють адвокатів про попередній порядок денний зборів.

Відомості, передбачені підпунктами 2, 3 абзацу другого цього пункту, доводяться до адвокатів регіону не пізніше ніж за десять днів до дня проведення зборів рекомендованим поштовим відправленням з повідомленням про вручення.

Приналежність адвоката до відповідного регіону визначається місцезнаходженням робочого місця адвоката.

Дата, час та місце проведення зборів, а також попередній порядок денний зборів визначається відповідно до положень цього Закону кваліфікаційно-дисциплінарною комісією відповідного регіону.

Збори вважаються правомочними за умови участі у них не менше однієї третини адвокатів відповідного регіону.

Відкриття установчих зборів адвокатів регіону покладається на голову відповідної кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури. Для забезпечення належного проведення установчих зборів адвокатів обирається мандатна та лічильна комісія.

8. Установчі збори адвокатів обирають делегатів на установчий З'їзд адвокатів України. Норма представництва визначається пропорційно чисельності адвокатів регіону: один делегат від п'ятдесяти адвокатів.

Підготовка проведення установчого З'їзду адвокатів України покладається на Вищу кваліфікаційну комісію адвокатури України при Кабінеті Міністрів України.

Усі рішення щодо організації установчого З'їзду адвокатів України приймаються простою більшістю голосів членів Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури України.

З метою підготовки проведення установчого З'їзду адвокатів України Вища кваліфікаційна комісія адвокатури України:

1) формує організаційний комітет установчого З'їзду адвокатів України;

2) повідомляє делегатів першого З'їзду адвокатів України про дату і місце проведення З'їзду та попередній порядок денний.

Відомості, передбачені підпунктом 2 абзацу четвертого цього пункту, доводяться до відома делегатів установчого З'їзду адвокатів України не пізніше ніж за десять днів до дня його проведення рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Міністерство юстиції України, Головне управління юстиції Міністерства юстиції в Автономній Республіці Крим, обласні, Київське та Севастопольське міське управління юстиції зобов'язані надавати Вищій кваліфікаційній комісії адвокатури України інформаційну та організаційну підтримку в проведенні установчого З'їзду адвокатів України.

Установчий З'їзд адвокатів України вважається правомочним за умови участі у ньому не менше половини обраних делегатів.

Відкриття установчого З'їзду адвокатів України покладається на голову Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури України. Для забезпечення належного проведення З'їзду обираються мандатна та лічильна комісії.

9. Приведення установчих документів та організаційно-правових форм адвокатських об'єднань, що діють на момент набрання чинності цим Законом, у відповідність із положеннями цього Закону здійснюється шляхом їх реорганізації (перетворення, поділу, виділення) в одне або декілька адвокатських об'єднань, організаційно-правові форми яких передбачені цим Законом, чи ліквідації відповідного об'єднання, протягом шести місяців з моменту набуття чинності цим Законом.

Адвокатські об'єднання, створені внаслідок реорганізації адвокатських об'єднань, суб'єктів підприємницької діяльності, господарських товариств, є їх правонаступниками.

10. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) У Законі України "Про міліцію" (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 4, ст. 20; 1992 р., № 36, ст. 526):

пункт 14 статті 11 після слова "багажу" доповнити словами "(окрім професійної документації адвокатів)";

пункт 15 статті 11 доповнити новим абзацом шостим такого змісту:

"Працівник міліції може входити до приміщень, в яких здійснює свою професійну діяльність адвокат або адвокатське об'єднання, лише у випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину."

2) У Законі України "Про оперативно-розшукову діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 22, ст. 303; 1993 р., № 11, ст. 83; 1998 р., № 26, ст. 149; 1999 р., № 4, ст. 35; 2001 р., № 14, ст. 72; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 27, ст. 209, № 30, ст. 247, № 45, ст. 357):

а) статтю 8 після частини другої доповнити новою частиною третьою такого змісту:

"Негласні оперативно-розшукові заходи стосовно професійної діяльності адвоката або адвокатського об'єднання проводяться за постановою голови або заступника голови відповідного апеляційного суду, прийнятим за поданням керівника відповідного оперативного підрозділу або його заступника, і застосовуються виключно з метою запобігти злочину".

3) У Законі України "Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 35, ст. 358):

а) пункт "б" частини другої статті 12 після слів "юридичних осіб" доповнити словами "(окрім інформації, що становить адвокатську таємницю)";

б) пункт "д" частини другої статті 12 після слів "інформацію і документи" доповнити словами "(окрім інформації і документів, що становлять адвокатську таємницю)";

в) пункт “а” частини четвертої статті 12 після слів “форм власності” доповнити словами “крім приміщень, в яких здійснюють свою професійну діяльність адвокати”;

г) пункт “б” частини четвертої статті 12 після слів “інші сховища” доповнити словами “крім приміщень, в яких здійснюють свою професійну діяльність адвокати”, після слів “предмети і документи” доповнити словами “(окрім документів, які містять адвокатську таємницю)”;

г) пункт “а” частини першої статті 15 доповнити словами “(крім розмов та інших дій, пов’язаних з професійною діяльністю адвоката)”;

д) пункт “б” частини першої статті 15 доповнити словами “(крім розмов, листів та телеграфних повідомлень, пов’язаних з професійною діяльністю адвоката”.

4) У Законі України “Про Конституційний Суд України” (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 49, ст. 272):

а) статтю 55 доповнити новою частиною п’ятою такого змісту:

“Повноваження адвоката, як представника суб’єкта права на конституційне подання і конституційне звернення, а також залученої до участі у розгляді справи особи, посвідчуються ордером, що виписується на підставі договору про надання правової допомоги.”

5) У Законі України “Про виконавче провадження” (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 24, ст. 207; 2003 р., № 5, ст. 46; 2004 р., № 2, ст. 6, № 6, ст. 37, № 11, ст. 140):

статтю 12 доповнити новою частиною шостою такого змісту:

“Представниками сторін – юридичних та фізичних осіб – у виконавчому провадженні можуть бути адвокати. Повноваження адвоката як представника сторін у виконавчому провадженні посвідчуються ордером, який виписується на підставі договору про надання правової допомоги.

6) У Законі України “Про захист економічної конкуренції” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 12, ст. 64):

статтю 39 доповнити новою частиною четвертою такого змісту:

“Повноваження представників осіб, які беруть участь у справі посвідчуються довіреністю, оформленою відповідно до вимог закону. Повноваження представників, які є адвокатами, посвідчуються ордером, який виписується на підставі договору про надання правової допомоги.

7) У Законі України “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 7, ст. 32):

частину другу статті 5 після слів “відповідно до закону” доповнити словами “або адвокатів”.

8) У Законі України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг” (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 7, ст. 36):

частину другу статті 4 після слів “Кабінетом Міністрів України” доповнити словами “або адвокатів”.

9) У Законі України “Про охорону прав на промислові зразки” (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 7, ст. 34):

частину другу статті 4 після слів “Кабінетом Міністрів України” доповнити словами “або адвокатів”.

10) У Законі України “Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем” (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 8, ст. 28):

частину другу статті 3 після слів “інтелектуальної власності” доповнити словами “або адвокатів”.

11) У Законі України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 49-50, ст. 376; 2003 р., № 51 (19.12.2003), ст. 376; 2004 р., № 49, ст. 528; 2005 р., № 2, ст. 42, № 6, ст. 137, № 6, ст. 141, № 9, ст. 184):

у частині 1 пункту 13 Розділу XV “Прикінцеві положення” після слів “Про прокуратуру” доповнити словами “Про адвокатську діяльність”.

12) У Законі України “Про статус суддів” (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 8, ст. 56; 1994 р., № 22, ст. 142, 1994 р., № 26, ст. 203, ст. 214; 1995 р., № 34, ст. 268; 2000 р., № 10, ст. 79; 2001, № 33, ст.180; 2004, № 25, ст. 354):

абзац другий частини четвертої статті 43 після слів “на посадах прокурорів і слідчих” доповнити словами “здійснення адвокатської діяльності”.

13) У Законі України “Про прокуратуру” (Відомості Верховної Ради, 1991, № 53, ст. 793):

у частині п’ятій статті 50-1 після слів “строкова військова служба” доповнити словами “здійснення адвокатської діяльності”.

14) У Законі України “Про податок з доходів фізичних осіб” (Відомості Верховної Ради, 2003 р., № 37, ст. 308; 2004 р., № 17-18, ст. 250; 2004 р., № 25, ст. 345; 2004 р., № 43-44, ст. 493; 2004 р., № 37, ст. 458; 2004 р., № 37, ст. 459; 2004 р., № 2, ст. 564; 2005 р., № 6, ст. 133; 2005 р., № 7-8, ст. 162; 2005 р., № 13, ст. 230; 2005 р., № 17, № 18-19, ст. 267; 2005 р., № 21, ст. 302; 2005 р., № 27, ст. 363):

доповнити пункт 5.3. статті 5 підпунктом 5.3.7 такого змісту:

“5.3.7. суми витрат самозайнятої особи пов’язані з отриманням доходу (прибутку) від здійснення нею підприємницької або незалежної професійної діяльності, якщо така особа не обрала спеціальну (спрощену) систему оподаткування такого доходу (прибутку) відповідно до закону”.

15) У Законі України “Про оподаткування прибутку підприємств” (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 27, ст. 181, № 47, ст. 294; 1998 р., № 2, ст. 7, № 10, ст. 35, № 18, ст. 94, № 26, ст. 151; 1999 р., № 1, ст. 1, № 2 - 3, ст. 21, ст. 22, № 4, ст. 33, № 8, ст. 55, № 15, ст. 83, № 17, ст. 114, № 18, ст. 140, № 28, ст. 229, № 32, ст. 264, № 38, ст. 338, ст. 352, № 39, ст. 356, ст. 357, № 48, ст. 418, № 50, ст. 437; 2000 р., № 2, ст. 16, № 5, ст. 34, № 10, ст. 78, № 20, ст. 149, № 22, ст. 172, № 25, ст. 197, № 26, ст. 209, № 32, ст. 254, ст. 260, № 35, ст. 283, № 38, ст. 318, ст. 319, № 39, ст. 333, № 43, ст. 363, № 45, ст. 375, ст. 377, № 46, ст. 393; 2001 р., № 4, ст. 17, № 7, ст. 36, № 11, ст. 46, № 20, ст. 96, № 23, ст. 114, № 30, ст. 143, № 32, ст. 169; 2002 р., № 2, ст. 11, ст. 12, № 5, ст. 31, № 8, ст. 63, № 9, ст. 68, № 10, ст. 78, № 17,

ст. 122, № 29, ст. 192, № 31, ст. 214, № 33, ст. 238, № 35, ст. 259, № 36, ст. 266; 2003 р., № 10-11, ст. 86, ст. 87, № 12, ст. 88, № 14, ст. 99, № 24, ст. 162, № 30, ст. 249, № 33-34, ст. 267, № 36, ст. 280, № 37, ст. 308, № 39, ст. 334, № 45, ст. 363; 2004 р., № 6, ст. 38, № 8, ст. 67, № 14, ст. 195, № 17-18, ст. 250, № 26, ст. 360, № 35, ст. 412, 32, ст. 393, № 43-44, ст. 493, № 46, ст. 511, № 52, ст. 563; 2005 р., № 5, ст. 114, № 7-8, ст. 162, № 11, ст. 198, № 17, ст. 267, № 18-19 (13.05.2005), ст. 267) у пункті 7.11 статті 7:

а) підпункт 7.11.1 доповнити абзацом “з” такого змісту:

“з) юридичними особами, створеними відповідно до Закону України “Про адвокатську діяльність”;

б) підпункт 7.11.7 доповнити абзацом такого змісту:

“Від оподаткування звільнюються доходи неприбуткових організацій, визначених в абзаці “з” підпункту 7.11.1, отримані у вигляді разових або періодичних внесків адвокатів-засновників або адвокатів-членів (партнерів), коштів, які надходять таким неприбутковим організаціям від проведення їх основної діяльності та у вигляді пасивних доходів”;

в) абзац перший підпункту 7.11.8 викласти у такій редакції:

“7.11.8. Доходи або майно неприбуткових організацій, за винятком неприбуткових організацій, визначених у абзацах “а” та “в” підпункту 7.11.1, не підлягають розподілу між їх засновниками, учасниками або членами та не можуть використовуватися для вигоди будь-якого окремого засновника, учасника або члена такої неприбуткової організації, її посадових осіб (крім оплати їх праці, виплати премій, відрахувань та витрат на соціальні заходи)”;

г) частину першу підпункту 7.11.11. доповнити реченням такого змісту:

“У разі ліквідації неприбуткової організації, визначеної в абзаці “з” підпункту 7.11.1, її активи підлягають розподілу відповідно до закону, що регулює адвокатську діяльність в Україні”;

г) перше речення абзацу третього підпункту 7.11.13 доповнити словами “а також надання правової допомоги”.

16) У Господарському кодексі України (Відомості Верховної Ради, 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст. 144):

Частину першу статті 4 доповнити новим абзацом шостим наступного змісту:

“відносини щодо здійснення адвокатської діяльності”.

17) У Господарському процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради, 1992, № 6, ст. 56):

а) статтю 28 викласти у такій редакції:

“Стаття 28. Представники сторін і третіх осіб

Представництво та захист сторін і третіх осіб в господарських судах здійснюється лише адвокатами.

Повноваження адвоката посвідчуються ордером, який виписується на підставі договору про надання правової допомоги.

Згідно з ордером адвокат набуває право вчиняти від імені особи, яку він представляє, усі процесуальні дії, що їх має право вчиняти ця особа.”;

б) статтю 44 викласти у такій редакції:

“Стаття 44. Склад судових витрат

Судові витрати складаються з державного мита, сум, що підлягають сплаті за проведення судової експертизи, призначеної господарським судом, витрат, пов'язаних з оглядом та дослідженням речових доказів у місці їх знаходження, оплати послуг перекладача, витрат на правову допомогу, на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу та інших витрат, пов'язаних з розглядом справи”;

в) доповнити Кодекс новою статтею 48<sup>1</sup> такого змісту:

“Стаття 48<sup>1</sup>. Витрати на правову допомогу

До складу судових витрат відносяться витрати на правову допомогу, включаючи оплату гонорару та витрат адвоката, а також оплату правової допомоги, наданої адвокатським об'єднанням, та інші види витрат на правову допомогу. Законом може бути встановлено максимальний розмір витрат на правову допомогу, які відносяться до судових витрат”.

18) У Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради Української РСР, 1984, додаток до № 51, ст. 1122):

а) доповнити Кодекс новою статтею 185<sup>12</sup> такого змісту:

“Стаття 185<sup>12</sup>. Ненадання інформації за запитом адвоката

Безпідставне ненадання інформації або документів за запитом адвоката або ненадання мотивованої відповіді на запит адвоката, –

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності та громадян-суб'єктів підприємницької діяльності у розмірі до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а на осіб, які займаються підприємницькою діяльністю, – до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян”;

б) у частині першій статті 221 положення “статтями 184-185<sup>11</sup>” замінити на положення “статтями 184-185<sup>12</sup>”;

в) частину першу статті 255 доповнити новим пунктом тринадцятим такого змісту:

“13) голови рад адвокатів АР Крим, областей, міст Києва та Севастополя (стаття 185<sup>12</sup>)”;

г) статтю 271 викласти у такій редакції:

“Стаття 271. Захисник

У розгляді справи про адміністративне правопорушення захист здійснюється лише адвокатами. Адвокат має право ознайомлюватися з матеріалами справи; заявляти клопотання, подавати скарги на рішення органу (посадової особи), який розглядає справу, а також має інші права, передбачені законами України.

Повноваження адвоката на участь у розгляді справи посвідчуються ордером, який виписується на підставі договору про надання правової

допомоги. Згідно з ордером адвокат набуває право вчиняти від імені особи, яку він представляє, усі процесуальні дії, що їх має право вчиняти ця особа.”.

19) У Кримінальному кодексі України (Відомості Верховної Ради, 2001 р., № 25-26, ст. 131):

а) частину першу статті 374 після слова “прокурором” доповнити словами “посадовою особою установи попереднього ув’язнення”;

20) У Кримінально-процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради, 1961 р., № 2 ст. 15):

а) назву статті 14<sup>1</sup> викласти у такій редакції:

“Стаття 14<sup>1</sup>. Недоторканність житла, охорона особистого життя громадян, таємниці листування, телефонних розмов і телеграфних повідомлень, банківської та адвокатської таємниці”;

б) частину другу статті 14<sup>1</sup> викласти у наступній редакції:

“Особисте життя громадян, таємниця листування, телефонних розмов і телеграфних повідомлень, банківська та адвокатська таємниця охороняються законом”;

в) частину першу статті 43-1 доповнити пунктом 3 наступного змісту:

“3) особа, щодо якої порушено кримінальну справу”;

г) статтю 44 викласти у такій редакції:

“Стаття 44 Захисник

Захисником є особа, яка в порядку, встановленому законом, уповноважена здійснювати захист прав і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого та надання їм необхідної правової допомоги при провадженні у кримінальній справ.

Як захисник допускається лише адвокат. Повноваження адвоката посвідчуються ордером, який виписується на підставі договору про надання правової допомоги.

Захисник допускається до участі в справі в будь-якій стадії процесу.

Про допуск захисника до участі в справі особа, яка провадить дізнання, слідчий, прокурор, суддя виносить постанову, а суд – ухвалу;

г) частину третю статті 47 викласти в такій редакції:

“Особа, яка провадить дізнання, слідчий чи суд можуть призначити захисника у встановленому законом порядку через Раду регіональної Палати адвокатів. Вимога особи, яка провадить дізнання, слідчого, суду про призначення захисника підлягає обов’язковому виконанню органами адвокатського самоврядування”;

д) частини першу та другу статті 48 викласти у такій редакції:

“Захисник зобов’язаний використовувати передбачені в цьому Кодексі та в інших законах засоби захисту з метою з’ясування обставин, які спростовують підозру чи обвинувачення, пом’якшують кримінальне покарання чи виключають кримінальну відповідальність підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, та надавати їм правову допомогу.

З моменту допуску до участі в справі захисник має право:

1) до першого допиту мати конфіденційне побачення з підозрюваним, обвинуваченим, а після першого допиту – без обмеження їх кількості та тривалості;

2) мати побачення із засудженим чи з особою, до якої застосовано примусові заходи медичного чи виховного характеру;

3) ознайомлюватися з усіма доказами, якими обґрунтовується затримання чи обрання запобіжного заходу або пред'явлення обвинувачення, а після закінчення досудового розслідування – з усіма матеріалами справи, робити з них виписки і копії та подавати на них зауваження;

4) брати участь у слідчих діях, що проводяться за участю підозрюваного, обвинуваченого, а також у слідчих діях, які проводяться за їхнім клопотанням чи клопотанням самого захисника; при проведенні слідчих дій ставити питання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення слідчої дії, які підлягають обов'язковому занесенню до протоколу;

5) застосовувати технічні засоби, у тому числі для копіювання матеріалів справи, в якій адвокат надає правову допомогу, фіксації слідчих, судових та інших процесуальних дій, в яких адвокат бере участь; особа, яка провадить дізнання, слідчий суддя, суд вправі заборонити захиснику застосовувати технічні засоби виключно з метою запобігання розголошенню відомостей про інтимні сторони життя осіб, які беруть участь у справі, та у разі коли цього потребують інтереси безпеки осіб, взятих під захист, а також з метою збереження державної таємниці;

б) збирати та надавати докази, заявляти клопотання та відводи;

7) брати участь у судових засіданнях, під час яких ставити питання підсудному, потерпілому, свідку, експерту, спеціалісту, цивільному позивачу і цивільному відповідачу, брати участь у дослідженні інших доказів;

8) висловлювати в судовому засіданні свою думку щодо клопотань інших учасників судового розгляду;

9) виступати в судових дебатах;

10) знайомитися з протоколом судового засідання та технічним записом судового процесу; подавати на них зауваження;

11) знати про принесені на судові рішення у справі апеляції, касаційні подання прокурора і касаційні скарги, подавати на них заперечення;

12) одержувати копії процесуальних документів та отримувати письмові повідомлення в передбачених цим Кодексом випадках;

13) оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність особи, яка здійснює дізнання, слідчого, прокурора, судді, суду;

14) за наявності відповідних підстав – на забезпечення безпеки шляхом застосування заходів, передбачених цим Кодексом та іншими законами України”;

е) частини шосту-восьму статті 48 викласти в такій редакції:

“Особа, яка провадить дізнання, і слідчий повинні своєчасно повідомити захисника про час і місце провадження слідчих дій, які

виконуються з участю підозрюваного або обвинуваченого чи за клопотанням захисника.

Після допуску до участі у справі захисник вправі відмовитися від виконання своїх обов'язків лише у випадках:

1) коли є обставини, які згідно з цим Кодексом виключають його участь у справі;

2) у разі незгоди з підозрюваним, обвинуваченим, підсудним щодо вибраного ним способу захисту;

3) у разі умисного невиконання підзахисним умов укладеного із захисником договору про надання правової допомоги;

4) за наявності обставин, які орган дізнання, слідчий, прокурор, суд визнають поважними.

Документи, пов'язані з виконанням захисником його обов'язків при участі в справі не підлягають огляду, розголошенню чи вилученню дізнавачем, слідчим, прокурором чи судом без згоди клієнта”;

є) статтю 52 доповнити новою частиною четвертою такого змісту:

“Повноваження представника потерпілого, цивільного позивача або цивільного відповідача, який є адвокатом, посвідчуються ордером, який виписується на підставі договору про надання правової допомоги. Відповідно до ордеру адвокат набуває право вчиняти від імені особи, яку він представляє, усі процесуальні дії, що їх має право вчиняти ця особа.”;

ж) статтю 61 викласти у такій редакції:

“Стаття 61. Обставини, що виключають участь у справі захисника  
Захисником не може бути особа:

1) яка брала участь у даній справі як особа, яка здійснює дізнання, слідчий, прокурор, секретар судового засідання, особа, яка здійснювала фіксування судового процесу технічними засобами, суддя, експерт, спеціаліст, перекладач, понятий, потерпілий, цивільний позивач, цивільний відповідач чи їхній представник;

2) яка відповідно до цього Кодексу була допитана як свідок у цій справі;

3) яка є близьким родичем особи, що провадить дізнання, слідчого, прокурора, будь-кого зі складу суду, потерпілого, цивільного позивача;

4) яка має непогашену і не зняту судимість за вчинення умисного злочину;

5) визнана недієздатною чи обмежено дієздатною.

Особа не може брати участі у справі як захисник також у випадках:

1) коли вона у даній справі надає або раніше надавала правову допомогу особі, інтереси якої суперечать інтересам особи, що звернулася з проханням про надання правової допомоги;

2) у разі зупинення або припинення права на заняття адвокатською діяльністю.

Одна і та сама особа не може бути захисником двох і більше підозрюваних, обвинувачених чи підсудних, засуджених чи виправданих, якщо інтереси захисту одного з них суперечать інтересам захисту іншого”;

з) статтю 61<sup>1</sup> викласти в такій редакції:

“Стаття 61<sup>1</sup> Відвід захисника

Захисник може бути відведений від участі у справі лише постановою судді чи ухвалою суду на підставах, передбачених цим Кодексом.

Встановивши обставини, передбачені статтею 61 цього Кодексу, після допуску захисника до участі у справі, особа, що провадить дізнання, слідчий, за згодою прокурора, чи сам прокурор направляють подання про відвід захисника, а потерпілий чи його представник – заяву про відвід захисника, до суду за місцем провадження розслідування чи місцезнаходженням органу дізнання або досудового слідства. Захиснику одночасно направляється копія поданих до суду документів. Суддя в п'ятиденний строк розглядає подання чи заяву, вивчає направлені йому чи витребувані ним за заявою потерпілого чи його законного представника матеріали, якими вони обґрунтовуються, вислуховує прокурора і захисника, при необхідності опитує потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого, їхніх законних представників, особу, у провадженні якої знаходиться справа, після чого виносить мотивовану постанову про відвід захисника чи про відмову в цьому. Копія постанови про відвід захисника протягом доби вручається або направляється захиснику, а також його підзахисному. На постанову судді протягом трьох діб з моменту її оголошення може бути внесена апеляція підозрюваним, обвинуваченим, захисником, прокурором.

Під час судового розгляду справи питання про відвід захисника з підстав, передбачених статтею 61 цього Кодексу, вирішує суд, який розглядає справу. На постанову судді, ухвалу суду про відвід захисника одночасно із оскарженням рішення суду першої інстанції, яким завершується провадження у справі, може бути внесено апеляцію підсудним, особою, стосовно якої закрито провадження в кримінальній справі, засудженим, виправданим, захисником, прокурором.

У разі відводу захисника особа, яка здійснює дізнання, слідчий, суддя чи суд повідомляють про це відповідну регіональну раду адвокатів та адвокатське утворення, роз'яснюють підозрюваному, обвинуваченому, підсудному його право запросити іншого захисника та надають йому для цього в стадії дізнання та досудового слідства не менше двадцяти чотирьох годин, а в стадії судового розгляду справи – не менше семидесяти двох годин, про що обов'язково зазначається у протоколі. Якщо підозрюваний, обвинувачений, підсудний протягом цих строків не запросить іншого захисника, особа, яка провадить дізнання, слідчий, суддя постановою, а суд – ухвалою самостійно призначають захисника в порядку, встановленому законом”;

і) статтю 63 викласти в такій редакції:

“Стаття 63. Обставини, що виключають участь у справі представника потерпілого, цивільного позивача і цивільного відповідача.

Представником потерпілого, цивільного позивача і цивільного відповідача не може бути особа, яка брала участь у цій справі як слідчий, або особа, що провадила дізнання, прокурор, громадський обвинувач, суддя,

секретар судового засідання, експерт, спеціаліст, захисник, особа, яка допитувалась або підлягає допиту як свідок з питань, що стали їй відомі до порушення даної кримінальної справи, а також особа, що є родичем особи, яка провадить дізнання, слідчого, прокурора або кого-небудь із складу суду.

Особа також не може бути представником потерпілого, цивільного позивача і цивільного відповідача за наявності обставин, зазначених у пунктах 4,5 частини першої статті 61 цього Кодексу.

При наявності обставин, зазначених у частинах першій та другій цієї статті, представник потерпілого, цивільного позивача або цивільного відповідача повинен заявити самовідвід, не чекаючи заяви про відвід. За цими підставами відвід представнику може бути заявлений особою, яка проводить дізнання, слідчим або прокурором, підозрюваним, обвинуваченим, підсудним, захисником, потерпілим і його представником, цивільним позивачем, цивільним відповідачем або їх представниками.

На стадії дізнання та досудового слідства питання про відвід представника за поданням осіб, зазначених в частині третій цієї статті, вирішує суддя за місцем провадження досудового слідства. Суддя розглядає заяву про відвід представника, вивчає матеріали, якими обґрунтовується заява про відвід, вислуховує прокурора і захисника, а якщо представник є адвокатом – представника регіональної ради адвокатів, а також особу, яку представляє особа, якій заявлено відвід, після чого виносить мотивовану постанову про відвід захисника чи про відмову в цьому.

Під час судового розгляду справи питання про відвід представника вирішує суд, який розглядає справу. На постанову судді, ухвалу суду про відвід захисника одночасно із оскарженням рішення суду першої інстанції, яким завершується провадження у справі, може бути внесено апеляцію підсудним, особою, стосовно якої закрито провадження в кримінальній справі, засудженим, виправданим, захисником, прокурором”;

ї) статтю 66 після частини першої доповнити новою частиною другою такого змісту:

“Захисник має право збирати докази шляхом письмового опитування фізичних осіб за їх згодою про обставини, що пов’язані зі справою, отримання на свій запит предметів і документів або їх копій від фізичних та юридичних осіб, одержання письмових висновків фахівців з питань, що потребують спеціальних знань (зокрема тих, з яких призначалася або може бути призначена експертиза), а також витребування довідок, характеристик, інших документів від органів державної влади і місцевого самоврядування, об’єднань громадян”.

У зв’язку з цим частини другу-третью статті 66 вважати частинами третьою-четвертою відповідно;

й) у пункті першому частини першої статті 69 слова “та інші фахівці у галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи” виключити;

к) пункт другий частини першої статті 69 після слів “відповідача” доповнити словами “а також помічник, стажист адвоката, який є таким

захисником або представником, посадові особи і технічні працівники адвокатських об'єднань, в яких здійснює свою діяльність адвокат, який є таким захисником або представником”;

л) частину першу статті 69<sup>1</sup> доповнити пунктом 10 наступного змісту:

“10) на правову допомогу адвоката”;

м) статтю 167 доповнити частиною п'ятою наступного змісту:

“При допиті свідка може бути присутній адвокат, запрошений свідком для надання правової допомоги. Адвокат вправі давати поради свідку щодо його законних прав та свобод, робити заяви з приводу їх порушень. Зазначені заяви підлягають обов'язковому внесенню до протоколу допиту свідка”;

н) у назві статті 93 слова “оплата праці адвокатів” замінити словами “оплата правової допомоги адвокатів”;

о) у частині шостій статті 93 слова “оплата праці захисника” замінити словами “оплата правової допомоги захисника”;

п) частину першу статті 112 після слів “працівниками правоохоронних органів” доповнити словами “адвокатами”;

р) доповнити Кодекс новою статтею 128<sup>2</sup> наступного змісту:

“Стаття 128<sup>2</sup> Залучення представника органу адвокатського самоврядування

При проведенні слідчих дій щодо адвоката присутність представника органу адвокатського самоврядування є обов'язковою.

Представник органу адвокатського самоврядування, присутній при провадженні таких слідчих дій, засвідчує своїм підписом відповідність записів у протоколі виконаним діям.

Зауваження представника органу адвокатського самоврядування з приводу проведених слідчих дій підлягають обов'язковому занесенню до протоколу.

За наявності відповідних підстав представник органу адвокатського самоврядування має право на забезпечення безпеки шляхом застосування заходів, передбачених законами України”;

с) речення перше частини першої статті 240 після слова “прокурора” доповнити словами “та захисника”;

т) частину другу статті 240 викласти в такій редакції:

“Попередній розгляд справи починається із заслуховування думок прокурора і захисника щодо можливості призначення справи до судового розгляду. Якщо в судове засідання з'явилися інші учасники судового розгляду, вони висловлюють свої думки щодо питань, зазначених у статті 237 цього Кодексу, та заявлених ними клопотань. Прокурор та захисник висловлюють свою думку щодо клопотань, заявлених іншими учасниками судового розгляду. Постанова судді виноситься в нарадчій кімнаті”;

у) у частині першій статті 266 після слів “викладає суду свою думку про клопотання інших учасників судового розгляду” доповнити словами “а також з будь-яких інших питань, що виникають у ході судового розгляду”;

ф) доповнити статтю 266 третьою частиною такого змісту:

“У випадку заміни захисника суд надає захиснику, що вступив у справу, час для ознайомлення з матеріалами справи та підготовки до участі в судовому розгляді справи. Заміна захисника не тягне за собою повторення дій, які вчинені в суді на час заміни. За клопотанням захисника суд може повторити допити свідків, потерпілих, експертів або інші судові дії”.

21) У Митному кодексі України (Відомості Верховної Ради, 2002 р., № 38-39, ст. 288):

а) статтю 365 викласти у такій редакції:

“Стаття 365. Особи, які беруть участь у провадженні у справах про порушення митних правил

Участь у провадженні у справах про порушення митних правил беруть: особи, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил; адвокати, які здійснюють захист та представництво осіб; свідки; експерти; перекладачі, поняті.”;

б) статтю 367 викласти у такій редакції:

“Стаття 367. Представники осіб, які притягаються до відповідальності за порушення митних правил

Представниками осіб, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил, можуть бути тільки адвокати.

Особиста участь у справі громадянина не позбавляє його права мати по цій справі представника.

Повноваження адвоката посвідчується ордером, який виписується на підставі договору про надання правової допомоги.

Представники користуються під час участі у справі усіма правами, зазначеними у статті 366 цього Кодексу.”.

в) у частині першій статті 368 слова “осіб, які є фахівцями в галузі права і за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи” замінити словом “адвокатів”.

22) У Цивільному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради, 2004 р., № 40-41, 42, ст. 492):

а) у статті 12 слова “або іншими фахівцями у галузі права” виключити;

б) частину четверту статті 42 викласти в такій редакції:

“4. Повноваження адвоката як представника посвідчуються ордером, який виписується на підставі договору про надання правової допомоги. Відповідно до ордеру адвокат набуває право вчиняти від імені особи, яку він представляє, усі процесуальні дії, що їх має право вчиняти ця особа.;

в) у статті 56 слова “особа, яка є фахівцем у галузі права і за законом має право на надання правової допомоги” замінити словом “адвокат”;

г) у статті 84 слова “або іншого фахівця в галузі права” виключити;

д) статтю 92 доповнити частиною третьою наступного змісту:

“Видалення із зали судового засідання не застосовується до адвокатів як представників. У разі повторного вчинення адвокатом дій, зазначених у частині першій цієї статті, суд повідомляє про це дисциплінарну комісію адвокатури”.

23) У Кодексі адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради, 2005, № 35-36, № 37, ст. 446):

а) частину другу статті 16 викласти у наступній редакції:

“2. Для надання правової допомоги при вирішенні справ у судах в Україні діє адвокатура. Порядок і умови надання правової допомоги, права й обов’язки адвокатів визначаються цим Кодексом та іншими законами”;

б) частину п’яту статті 58 викласти в такій редакції:

“5. Повноваження адвоката як представника посвідчуються ордером, який виписується на підставі договору про надання правової допомоги. Відповідно до ордеру адвокат набуває право вчиняти від імені особи, яку він представляє, усі процесуальні дії, що їх має право вчиняти ця особа.”;

в) пункт 2 частини другої статті 65 викласти у такій редакції:

“2) адвокати, представники в судовому процесі, захисники у кримінальних справах – про обставини, які стали їм відомі відповідно у зв’язку з наданням правової допомоги, виконанням функцій представника чи захисника”;

г) статтю 270 Кодексу доповнити частиною третьою наступного змісту:

“Видалення із зали судового засідання не застосовується до адвокатів як представників. У разі повторного вчинення адвокатом дій, зазначених у частині першій цієї статті, суд повідомляє про це дисциплінарну комісію адвокатури”.

24) У Кримінально-виконавчому кодексі України (Відомості Верховної Ради, 2004, № 3-4, ст. 21 )

а) частину другу статті 8 викласти у такій редакції:

“2. Засудженому гарантується право на правову допомогу”;

б) в абзаці першому частини третьої статті 51 слова “або інших фахівців у галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи” виключити;

в) в частині п’ятій статті 73 Кодексу слова “або іншим фахівцем у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи” виключити;

г) в абзаці чотирнадцятому частини першої статті 107 слова “або інших фахівців у галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи” виключити;

д) частину третю статті 110 Кодексу викласти в такій редакції:

“3. Для одержання правової допомоги за письмовою заявою засуджених, їхніх близьких родичів, громадських організацій засудженим надається побачення з адвокатом. За бажанням засудженого або адвоката побачення можуть надаватися наодинці. Побачення надається адміністрацією колонії при пред’явленні адвокатом ордеру, а також документів, що посвідчують його особу. Кількість і тривалість таких побачень не обмежена”;

е) частину п’ятнадцяту статті 137 викласти в такій редакції:

“15. При накладенні стягнення на засудженого адміністрація колонії надає йому можливість у встановленому порядку повідомити про це близьких родичів або адвоката”.

25) У Законі України “Про державну допомогу сім’ям з дітьми” (Відомості Верховної Ради, 1993 р., № 5, ст.21):

а) статтю 8 доповнити частиною третьою такого змісту:

“Особам, які займаються адвокатською діяльністю, допомога у зв’язку з вагітністю та пологами надається на підставі нотаріально завіреної копії Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю”;

б) статтю 14 доповнити частиною другою такого змісту:

“Особам, які займаються адвокатською діяльністю, допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку призначається на підставі довідки державної служби зайнятості”.

26) У Законі України “Про Вищу раду юстиції України” (Відомості Верховної Ради, 1998, № 25, ст. 146):

а) частину другу статті 11 виключити;

б) частину третю статті 11 викласти у такій редакції:

“Порядок скликання і проведення З’їзду адвокатів України визначається законом України “Про адвокатську діяльність”.

27) У Законі України “Про соціальні послуги” (Відомості Верховної Ради, 2003, № 45, ст. 358) абзац сьомий частини четвертої статті 5 слова “адвокатська допомога” виключити.

28) У законі України “Про звернення громадян” (Відомості Верховної Ради, 1996, № 47, ст. 256) пункт 5 частини першої статті 18 викласти у такій редакції:

“користуватися правовою допомогою адвоката, послугами представника трудового колективу, організації, яка здійснює правозахисну функцію, оформивши це уповноваження у встановленому законом порядку”.

29) У Законі України “Про судоустрій України” (Відомості Верховної Ради, 2002, № 27-28, ст. 180) друге речення частини другої статті 8 виключити.

30) У законі України “Про попереднє ув’язнення” (Відомості Верховної Ради, 1993, № 35, ст. 360) частину четверту статті 12 викласти у такій редакції:

“Особа, взята під варту, має право на побачення з захисником наодинці, без обмеження кількості побачень та їх тривалості. Побачення надається при пред’явленні захисником ордеру, а також документів, що посвідчують його особу. Адміністрація установи повинна забезпечити умови для проведення побачень, у тому числі які виключають при побаченні із захисником можливість третіх осіб мати доступ до інформації, що надається в процесі побачення”.

11. Положення про Єдиний реєстр адвокатів України, затверджене постановою Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури України при Кабінеті Міністрів України від 1 жовтня 1999 року № 6/2 є чинним до моменту затвердження положення про Реєстр адвокатів України відповідно до цього Закону.

12. Положення про кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури та Положення про Вищу кваліфікаційну комісію адвокатури, затверджені Указом Президента України від 5 травня 1993 року № 15/93, діють з урахуванням положень цього Закону до моменту формування відповідних органів адвокатського самоврядування.

13. Закони та інші нормативно-правові акти до приведення їх у відповідність із цим Законом діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

14. Державній судовій адміністрації України протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом забезпечити виділення в судах України окремих приміщень з метою реалізації права адвокатів, передбаченого пунктом 13 частини другої статті 29 цього Закону.

15. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з моменту набрання чинності цим Законом прийняти нормативно-правові акти, передбачені цим Законом, а також забезпечити їх виконання міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади.

**Голова Верховної Ради України**

**А. ЯЦЕНЮК**